

اول

Ketabton.com

د لندو کیسو لومړی مجموعه

د

پیر محمد کاروان

د لندو کیسو لومړی مجموعه

خپرندوی

د ناهید کتاب خپرولو مؤسسه

د کتاب پيژندنه

د کتاب نوم	: له نرگسه تر نرگسه
ليکوال	: پير محمد کاروان
خپرنډوی	: د ناهيد کتاب خپرولو مؤسسه
د خپرونو، نومره	: ۷
د خپرویدو نيټه	: جوزا ۱۳۷۴ هـ ش (جون ۱۹۹۵ ع)
چاپ ځای	: لاهور
تیراژ:	: ۱۰۰۰
د کمپيوتر سمبالوونکی:	اجمل سنگريار
د پشتي انځورگر	: استاد پاوند
بیه	: ۲۰ روپي

اهداء:

— دايمل پسرلي په نوم چي د لندن په ماينامونو کي

يې د پښتو ادب (ډيوه) بله کړې ده.

— زما د ادبي بنډارونو د ډيرو خورواديانو ليکوالو

او شاعرانو ملگرو هر يوه.

نور الحبيب نثار، باز محمد عابد، حنيف خليل او

مصطفى سالک په نوم.

په دغه جونگ کې

مخ

نوم

الف-ب

توکل پر خدای (د سریزې پر غای)

۱

وروستی نښه

۵

زرکه

۸

شپونکی

۱۱

د مستوکتوه

۱۷

تشه خولی

۲۱

زنخیرونه

۲۶

د سپین شیطان په غیر کې

۳۶

تنکی خانگه

۴۱

دوه د الماسو غمي

۴۵

له نرگسبه تر نرگسه

۴۹

رنگینه ورکه

۵۳

لښته

۵۷

دلر کلي ملنگ

۶۱

عاشقانه لیکونه

۶۸

د پربنتې د لاس غوته

۷۴

دوه تک سپین مرغان

۷۶

سندري او مرغلي

۷۲

د کوه قاف دیوان

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

توکل پر خدای

لوستونکي به حيران شي او وايي به چې ستايي له لنډو کيسو سره څه؟
رښتيا هم زما يې له لنډو کيسو سره څه؟ د شعر له سندريزي بنا پيری سره څه
ناڅه ديارى تار لرم او د دې کود گري بنا پيری مينې مې په زړه کې ځای نيولى
دى. دلته پر ماهم د هغه سخاوت مند مين کانه شوې ده چې هر بنکلی پر لاره
ورشي او څه لږ او ډير د زړه وړلو (دلبري) په چم پوهيږي دى به د زړه ست ورتنه
کوي. که څه هم په زړه کې يوه مينه ځاييږي خوراځئ رښتيا رښتيا به درته
ووايم:

زه نه پوهيږم کله چه د لنډې کيسې پر (شهرزاد) مې سترگې لگيدلې
دي خدای شته چې سترگې مې ورباندې خورې شوې دي. ما داسې انگيرلې ده
چې د کيسو د يوزراو يوشپې اتله (شهرزاد) هم هماغه د شعر سندريزه
بنا پيری ده چې د نثر ساده جامې يې اغوستې دي. په زړه کې مې ويلې چې
راځه له دې سره هم د يارى تار وغځوه.

د خپل زړه مې ومنل او د لنډې کيسې له دې ساده بنا پيری سره مې چې
په هر د ساده گي کې يې سل نيرنگونه پټ دي مينه پيل کړه. دا چې راته خندلي
يې دي که را باندي خندلي يې دي، په دې زه هم نه پوهيږم. په دې به هغه
ندار چيان وپوهيږي چې يوه شيبه مو وڅاري او ننداره مو وکړي.

هغه څه چې په دې کتاب گوته کې يې د لنډو کيسو په نوم لولئ، زه
هيڅکله دا د عود نه کوم چې د لنډې کيسې په تله پوره دي. د يوې بريالۍ لنډې
کيسې ليکنه ماته د خونکار پاچا د لور شماليې شرطونه بنکاري چې تر سره
کول يې ډير هنر غواړي. په دې ليکنو کې مې فقط او فقط له ځينو پښو سره
مينه بودلې ده. هغه پښې چې د شعر په نازکه غير کې مې نه شوې ځايولې په
دې ډول ليکنو کې مې ځای په ځای کړې. زه په دې باوري يم چې د کتاب ډيري

ليکنې به د لنډې کيسې تر څنگ هم نه وي تيرې شوې خو سره له دې
نيمگړتيا ووزه نه پوهيږم چې خوند به يې څنگه وي؟ که خوند يې هم ښه نه وي
بيا خو واي زما پر حال! او که خوند يې ښه وو بيا خوراته ووائی ځکه داسې
ډيرې نورې مې هم په زړه کې غوټه کړې دي چې بيا خو يې راوسپړم او پر
تاسويې هم وگورم.

ددې کيسو ته ورته ليکنو اتلان هغه څيرې دي چې له نن نه واخله د
تيرو څو کلونو د پيښو په بهير کې مې له نژدې نه ليدلې، پيژندلې او څارلې
دي. په ډيره مينه مينه مې غوښتي چې د کيسو د اتلانو څيرې د دوی له پيښو
سره ښکلې انځور شي. که په ډيرو ځايونو کې د اتلانو او پيښو انځورونه ت
راغلي وي گناه به زما وي، د پيښو او اتلانو گناه به نه وي. دا زما له ليکنو سره
ليونې مينه وه چې د شعر تر څنگ داسې څه هم وليکم. مينه خو نازولې وي او
پر نازولو څو څوک ظلم نه شي کولی. که په خپلو دې ليکنو کې ډير بريالی نه يم
نه به يم. مينه او ناکامي هم څه ډير سره لري نه دي، خو پر دې هم باوري يم چې
د ناکامۍ پر ليمه د بريود باران او گلونو کلي ته لاره تللې ده. دا زما ددې ډول
ليکنو پيلامه و بولئ اوس به ښه نه يم که ژوند و، ورو، ورو به ښه شم.

وروستی خبره زما د ليکنو يا په بل عبارت زما د لنډو کيسو د خپرولو
ده. که د ايمل جان مينه او پيرزوينه نه وای، که د دوی معنوي او مادي مرسته نه
وای، بيا خوزه چيرې او د کتاب خپرول هغه هم د لنډو کيسو کتاب. د کتاب له
خپرولو نه وړاندې زړه نازره وم ويل مې چې خلک (نقادان) به څه وايي؟! د
ايمل جان له مينې نه يوه دنيا مننه چې د کتاب په خپرولو کې يې زما زړه غټاوی
وگر او دا دی له نرگسه تر نرگسه خپروم.

توکل پر خدای.

خلک دې هر څه هر څه وايي ...

په ډيره مينه او په ډيرې عاجزۍ.

کاروان، پيښور ۱۳۷۴/۳/۱۵ ۱۹۹۵/۶/۵

وروستی نښه

ډیر راته گران و. ملگری چاته نه وی گران! له هغه سره می ډبرې
خاطري ترلې وې. زه پر هغه بیخي مین شوی وم. خومره ښکلی و، غټې
غټې قهوه یی سترگې په دنگه غاړه ښایسته ورینمین دسمال،
ښایسته اندام. چې په مینه به می ورته وکتل نو خوله به یې راوړاندې
کړه او ما به ښکل کړ. دښکلا په څنگ کې زما دژووند لپاره گټور هم و.
زه او هغه دډبرو سختو لارو ملگری وو. زه هغه ته ډبر گران وم. که به
می چالاکی ورسره وکړه هم نه رانه خپه کیده. په کومو لارو کې به چې
دماينونو خطر و دی به می مخکې کړ او زه به وروسته ورپسې روان شوم
. ما به دده په پلونو کې پلونه اېښودل چې دماينونو له خطر نه وژغورل
شم.

ما او ده په گډه زمور د کور اړتیاوې پوره کولې. ډبرې شپې مویو
غای په واورینو غرونو کې تېرې کړې وې. زما غونډې سړیچن نه و، په
یخ ژمي کې به می لوڅ کړ او دده په کالیو کې به زه او ده شوم. ډبر به دده
د گرمې سینې په خوا کې اوده کیدم. کله کله به می دده پر څنگانه سر
ولگاوه. د سپور می په سپینو وړانگو کې به می دلور و غرونو ننداره

کوله. هغه لري لري غرونه چي دورخي به يي زه او دی په منزل ستري کري
ووسره نژدي شوي به وو. ديو اوبل په غبرکي به يي سرونه ايښي وو او له
يو بل سره به يي مينه کوله.

خومره ښکلي برېښېدل لکه ديوه ښه انځورگر د تابلوگانو
ندارتون. ده به هېڅ غبر او غوږونه کاوه. خدای خبر چي ستري به و او که
به يي زما شاعرانه خيالونه نه ږنگول. په دې ښکلو خيالونو کي به خوب
يو ورم. ټوله شپه به مې خور خوب وکړ. عجيبه هوښيار و. کله به چي
سپېدي وچاودې نو سر به يي زما په غبرکي کې کېښود. ددې لپاره چي
راباندې ناوخته نه شي راويښ به يي کړم. زما سترگي به له خوب نه ډکې
وي، له ډېرې ستريانه به مې هډوکو درد کاوه. غوسه به راغله او پر مخ
به مې سخته خپره ورکړه خو دده په خبره کي به مې يوه زره غوسه هم ونه
ليده. زره به مې پرې وسوو. دهغه پر دنگه غاړه به مې غبر وگرځوله او
ښکل به مې کړ.

له ډېرو ښو عادتونو سره يي يو بد عادت هم لاره. دده يوازي
زما سره جوړه وه او يوازي ماته رام و. دبل چا سره يي پر لاره دتگ زره نه
کيده. يوه ورځ زه سخت رنځور شوی وم، زما ملگري زما دپلار سره
ملگري شوی و. دوی دواړه ښار ته تللي وو، په ښار کي مې پلار ښه ډېره
سودا اخیستې وه. دسودا ټول پټي يي زما ملگري پر اوږه کړي و. داخل
دده سترگي دميني پر ځای له غوسې نه ډکې وې. پلار مې دده په
طبيعت نه پوهيده.

په آسمان کي ناڅاپه الوتکې راغلي. الوتکو يوه دوره وخوره او
په دوهمه دوره يي بمونه وغورځول. زما ملگري دمونو له اوازه وويريده او
دځنگله پر لوري يي منډې کړې. زما دپلار پر غرونو يي ځان ونه پوهاوه
دخپرو پر ځنگله ورننووت. پټي يي له اوږې ولوېده.

په هغه ورځ ددوی نه راتلو ماته اندېښني راواچولې. ډېر خپه

وم چي زما پلار اوزما ملگري ولې نه راځي خدای دې نه کړي چې څه بده
پېښه نه وي شوې؟ لمر دلويديز پر غرونو لانه وپنا شوی چې دوی
راورسیدل. زه مخې ته ورغلم. له پلار سره مې لومړی ستړي مشي وکړه
. پلار مې ډېر ستړی معلومیده ، ماهم ډېرې پوښتنې ترې ونه کړې . زما
دملگري بڼه بدله وه . په خولو کې لوند خيشت و . د غاړې وريښمين
دسمال يې شکيدلې و او غاړه يې نوکاري نوکاري وه . په غټو غټو قهوه
يې سترگو کې يې اوبنکې پندې وې . ډېر سخت زړه مې پرې وسوو .
خوله يې راوړاندې کړه خو ما دخلکو له شرمه ښکل نه کړ .

کله چې زه له رنځ نه ښه شوم بيا زما اودده ملگرتيا شروع شوه .
بيا تور غرونه ، سپرې دښتې وې او زمور مزلونه . په سرو گرميو کې به
موشپه ورځ مزلونه کول . يوه ورځ په سره غرمه کې راروان وو ، دواړه په
خولو کې خيسته پيشته وو . زه ښه وم خودده پښې سستي شوې وې او
په څه خواړی کورته راورسیدو . زه ډېر سخت وږی شوی وم خوده هېڅ
شي ونه خوړل . دده زړه گرمی خوړين کړی و . درې ورځې يې هېڅ شی
ونه خوړل پر څلورمه ورځ يې کنډوکي کنډوکي وينې قی کړې او دژوند
دروند پېټی يې له زخمي اوږې نه کوز کړ .

دده په مرگ ډېر سخت غمجن شوم ، ځکه چې ډېر ښا يسته و ،
ښه او وفادار ملگري مې و ، له هر څه نه زيات داچې زمور دکورنی
ساتونکی و . ما ډېر چورت وهلی و ، دده ځای په اسانه نه ډکیده . دداسې
ښه ملگري او ښه خدمتگار د پيدا کيدولپاره ډېر تاوان ته اړتيا وه . مور
بايد يوه لنگه غوا او يو دقلبي غوايي خرڅ کړی وای . دې هرڅه زه
څورولم . دده پر مرگ مې يوه غمجنه مرثيه وويله . دا مرثيه به مې هر
چاته اوروله . په دې مرثيه ډېر داسې کسان هم پوهيدل چې هېڅ له شعر
او ادب نه نه وو خبر . هغوی زما دملگري ټول خويونه ليدلي وو . چې
دملگري مرثيه به مې چاته اوروله نو هغوی به ډېر خپه شول . دمرثيې په

پای کي به ما و خندل . رښتيا به درته ووايم چي زما دا خدا به له ژرانه هم ترخه وه . ماوي که چبري زه هم دمرثيې له ويلو وروسته ونه خاندنم نو هغوی به وایي چي دی دومره خپه او وار خطا دی؟!

ماته له خپل ملگري نه دوي نښي را پاته وي . دهغه يوه نښه چي مادي گټه يې لرله هغه مي ښه سمبال کړه . بله نښه چي مادي گټه يې نه لرله همداسي په خاورو کي پرته وه .

يوه ورځ مي دخپل ملگري پر خاورو پرته نښه وليده . دهغه غټي غټي قهوه يي سترگي مي سترگو ته نښي ودرېدي . لکه چي په مرگ يي هم له مانه مينه او پيرزو ينه غوښته . تېري شېبي مي پر زړه را وورېدي ، هغه شېبي چي خوله به يې دښکلولو لپاره را وړاندي کړه او ما به په مينه مينه ښکل کړه . زړه مي پرې وسوو . دخپل ملگري په وينو سره نښه مي را واخيسته او دهغه کنډو پر سر مي ښخه کړه چي مازديگر مازديگر به زما ملگري دخپلو ښکلواندانونو او قهوه يي سترگو ننداره راته جوړوله .

خو ورځي وروسته مي پلار زما دملگري دوروستي نښي د خرخولو وويل . وي يې چي ښارته يې يوسه ، خرخه يې کړه او پر پيسويي گوره او چای راوړه . په زړه کي مي وويل :

— خدای دي وکړي چي ډېري پيسې پرې وشي چي دگوري او چای په څنگ کي کتابونه هم پرې واخلم . دخپل ملگري وروستي نښه مي پردکاندار باندې په ډېرو پيسو خرخه کړه . دگوري او چای تر څنگ مي کتابونه هم پرې واخيستل . زما دسورکي او ښځمن څومره بختوره وه .

خيبر پلازا پېښور ۱/۳/۱۹۹۱

زرکه

بيايي دخيلو ورو بچوله پاره په سره مښوکه کې څه راوړي وو، چې بچي يې ماره شي، رالوی شي، مستې غاړې ووهي، خرامان خرامان وگرځي، په مينه مينه الوتنې وکړي او د غونډۍ ښکلا زياته کړي. ډيره خوشحاله وه. له لږې الوتنې وروسته به په سرو منگولو خرامانه خرامانه روانه شوه. خپلو بچوته يې تلوسه وه او خپل مين ته يې مينه وه. لاغونډۍ ته نه وه رارسيدلې چې موسکۍ بڼه يې ويرجنه شوه. غونډۍ په تورلوگي کې پټه وه. د غونډۍ تکې شنې ونې سوځيدلې پرتې وې. د غونډۍ ډبرې توتې توتې وې. لالهانده وگرځيده، خپل مين او خپل واره بچي يې ونه موندل.

اوس هم دخپل مين په ياد په غونډۍ کې يوازې گرځي، الوتنې کوي او دغم کوکاري ووهي. له غونډۍ نه چاپيره طوافونه کوي، له غونډۍ سره يې ازلي مينه ده، ځکه چې په دې غونډۍ کې زيږيدلې ده. يووخت دژمي په يخني کې تودو ملکونو ته مهاجره شوې وه، خوبيا يې هم نوموړې غونډۍ يادیده. کله چې پسرلی شو، نودزر کوپه يوه لوی سيل کې نوموړې غونډۍ ته راغله.

زرکه اوس پیغله شوې وه . په سرو منگولوبه خرامانه خرامانه گرځیده . په مستونارو کې یې مینه گډیده . هغه دمینی په لټون وه او د تنهایی ژوند خوندنه ورکاوه .

یوسهار په یوه خواړه او از د نازله خوبه راوینښه شوه . گوري چې د غونډۍ دیوې لویې ډبرې پرسریو مست او ښایسته زرک ناست دی . داسې مسته غاړه وهی ، چې ټوله غونډۍ ورته غور غورده . د زرک له مستونارونه مینه وریري . ته به وایې هغه هم له خپلې تنهایی نه په عذاب دی . جوړی غواړي ، او یو داسې همراز غواړي ، چې د زلمیتوب ډک زړه ورته تش کړي . یوځای ورسره والوزي او په غبرگو غاړو کې دمینی سندر ورسره غبرگه کړي .

مست زرک پرله پسې غاړه وهله . خدای خبر ، چې د زرک په خوړو نارو کې څه جادو گډو . زرکه په ځان هم نه وه پوهیدلې ، چې په خرامانو قدمونو دمست زرک خواته روانه وه او بیاله زرک سره دلویې ډبرې پر سر غبرگه ناسته وه او دواړو دیوبل په ښکوکې مښو کې وهلې .

دواړو دمینی تړون وکړ او تر نوموړې ډبرې لاندې یې دمینی ځاله جوړه کړه . د ډبرې پر سړي غبرگې غاړې ووهلې . ډیر ځله یې غونډۍ په خپلو غبرگو غاړو مسته وساتله . د غونډۍ په شاوخوا کې یې دمینی الوتنې وکړې ، دخپلې مینې داستان یې د غونډۍ هرې ډبرې او هر بوتې ته ورساوه . اوس هم زرکه دخپلې مینې ځای ته راځي ، هغې ډبرې ته چې دهغې پر سړي له خپل مین سره غبرگه غاړه وهله ، خواوس هغه ډبره ذرې ذرې ده . زرکه د غم کوکاري وهی ، گوندې خپل مین او خپل بچي پیدا کړي .

اوس له زرکې نه خرامان قدمونه هیر شوي دي . که کوم شاعر دهغې تکی سړي سترگې ولیدې غمجن به شي ، او دهغې لیلاله سترگوسره یې نه شي تشبیه کولی ، چې دخپل مین په وصال سیرا بې وې

اوس دزرکې له سرو سترگوسره بل ډول تشبیه ترلې ده ، اوس دزرکې
تکې سرې سترگې دهغې محبوبې سترگوته ورته دي چې «يايې يار
مروي يايې ډير ژر لې وينه»!

اوس دزرکې له مستې غاړې نه دمستو ترانو پر ځای دوير ترانې راځي .
دغونډې پر هره ډبره او هر بوتې نارې وهي ، دغم نارې . په دې ناروکې
دخپل مين او خپلو پچو ویرنه «مرثیه» غونډې ته بيا بيا ور
اوروي . دغونډې پرسرداوسپنې شاهين الوتنه کوي . زرکه کڼه شوې ده ،
داوسپنې دشاهين بورنوونکې غبرهم نه اوري ، يوازي دخپل مين او
بچو دوير سندرته توده ساتي .

تني دچور کونډي دځنگل لمن ۱۳۶۹

شپونکی

داسې ښایسته منظره یې په ټول عمر کې نه وه لیدلې. تکه شنه ورشو، د سپینو اوبو روانه ویاله، رنگین گلونه، ښکلي مرغان. خپلې میږې هم بدلې بدلې ورته ښکاریدې. خپله ماشومه لور غوتې ورته ډیره ښایسته بریښیده. لکه د پربنتو تکی سپینې جامې په غاړه، په تورو څڼو کې یې سره او ژیر گلونه تومبلي وو. پر شونډو یې خوږه او مالگینه موسکا غزیدلې وه. له خپلو میږو او تګوسپینو وریو سره مشغولیده.

دمور زړه له ډیرې خوشحالی نه په درزا شو او نارې یې کړې:

— غوتې لورې! وه غوتې لورې!

غوتې یو خوابل خوا حیران وکتل. دمور په لیدو یې غږ کړ:

— وای مورې ته دلته څه کوي؟!

دمور غیږې ته یې په منډه منډه ځان ورساوه. دمور له سترگونه در، د خوشحالی او ښکې راوبهیدې. غوتې یې تینګه په غیږه کې ونيوه او دومره یې ښکل کړه چې مخ یې لکه د گلاب د تنګې غوتې تک سور واوښت.

— غوتی، زما خوږې غوتی، ته خوز مور نه ورکه وې. دمیرورمه
 دې هم رانه ورکه کړې وه. پلار دې په تا پسې ډیر خپه دی. وړوکی ورور
 دې ډیره ډیره یادوي، ستا تکې سپینې میرې هم یادوي. وایې چې غوتی
 خور مې څه شوه؟ چیرې لاره؟ زما میرې یې څه کړې؟ زه سپوره ډوډی نه
 شم خورای، زه شیدې او مستې غواړم، زه کوچ غواړم. کله یوه بانه کوي
 او کله بله بانه. ستا په لیدو به خومره خوشاله شي! پلار به دې خومره
 خوشاله شي! زرکوه غوتی څه چې څو. راخته چې رمه هم بیایو، بس دی
 ډیرې دې وڅرولې، مړې دي. گوره! دومره مړې دي چې خپلې گیلې هم
 نه شي وړای. غوتی له خندانه شنه شوه. په ناز او کرشمويې خپلې تورې
 خنې خنډ وهلې:

— مورجانې! زه نه ځم، خپله رمه مې هم نه بیایم. زه په دې گلونو کې
 ډیره خوشاله یم. ته ددې ویالې اوبه وڅښه له شربت نه هم خوږې دي. زه
 له دې خوږو اوبو نه چیرې ځم!

دمیرورمبارې پورته شوي. وریو په تریکو تریکو یو خوا بل خوا
 توپونه ووهل. غوتی وویل:

— وگوره مورجانې! دلته زما میرې او وري ډیر خوشاله دي. دلته زما
 میرې ډیرې شیدې کوي. زه نه ځم... نه ځم، نه ځم، نه ځم.....
 مورې خپه غوندي شوه. ویې ویل:

— غوتی لورې! ته له مور نه پرڅه گيله منه یې؟ که ته له ماسره
 کورته لاره نه شي زموږ زارې به وچوي.

دمور له سترگو لکه چینه مړې مړې اوبنکې روانې شوې. غوتی بیا
 له خندانه تکه شنه شوه. دمور پرمخ اوبنکې یې په خپلو وړو او تنکیو
 گوتو پاکې کړې.

— مورجانې! ته مه ژاړه، زه له تاسو نه گيله منه نه یم. زه ډیره خوشاله

خپله وړوکې خولگې يې دمور پر سترگو کيښودله او مور يې ښکل
کړه. په دې وخت کې دغوټې پلار غږ وکړ:
— پاڅه! المونځ دې قضا شو..... داڅه دغم خوب دی چې نه
ويښيږي!

دغوټې مور کړيکې وکړې:
— غوټې! زما جنتي غوټې! زما شهيدې غوټې! زما وږې
شپونکې.....!

له کت نه پاڅيده. تکرې يې پر سر کړ. لکه ليونې د بام پر سر
وختله. صحرا ته يې وکتل. هغې صحرا ته چې غوټې به ميږي په کې
څرولې. په صحرا کې يې د سکه توغندي لويه کنده وليدله. د کندي له
غبرې نه دمير و وړی بادونو همغسې يوه خوا اوبله خوا تښتولې.

۱۳۶۸ کال تڼي دورې خيسوره دنښترو دځنگل لمن

دمستو کتوه

گلي گلي غواوي رارواني وي. دغواوو په سترگو کي ويړه بنکاریده .
په غوجلو کي وړو خو سيور مبارې وهلي. ځنگل ژړا او فریاد ونو پر
سراخيستی و. موريې د ژړا او فریاد ونواواز وپيژانده . هغه وپوهیده ،
هغه په هرڅه وپوهیده . په زړه کي يې سرې ليکې تيرې شوې . له
جونگري راووته :

— ستا پر مري مې ودروي ، پر تامې بوره کړې ، نه مې درته ويل چې له
هلکانوسره مستي مه کوه .

له ډيره قهره اوله ډيره درده يې وخنډل :

— خدای خبردی ته به بې غمه ويده شوی وي . پوهيرم ... پوهيرم ...
ببري په يبلو پنبوله ځنگل نه راوووت . دخپلي جونگري خواته په
منډه ، منډه راته ، دباندو سپويې ژړا او فریادونه واوريدل . سپوور منډې
کړې او حمله يې پرې وکړه . ببري په زوره چيغې کړې :

— کورې ! کورې ! په پيرانگ وداړل شئ !

سپي ورنژدې شول ، ببري په ډيري چالاکی له خپلي نري ملانه دډوډی
دسمال خلاص کړ . وچ سوکړک يې سپوته لرې وغورځاوه . موريې له

ډيره قهره غاښونه ورته وچيچل:

— خدای دې په لیونیو سپو و خوره ، چې نه په دم روغیږي ، نه په دارو.

— ښه وشول ډیر ښه وشول ، چې زمانصیحتونه دې نه اوریدل . هسې هم خدای سپیره پیدا کړی یې اوس به ...

بېری په ماته ساه او په سلگیو ، سلگیو جونگری ته راورسیده . له رسیدوسره سم یې مور په خپروکې پټ کړ . په یوه اوبل مخ یې دومره وواهه ، چې دمور خپری پرې وسوي . دبېری چیغې بیا په بانډه کې خورې شوې . پانې دبېری پیغلوتې خور ورنډې کړې ، دمور لاسونه یې کلک و نیول مور یې له زني نه و نیوه :

— بس دی مورې مه یې وهه ، خدای ته گوره مه یې وهه . مور ته به خدای داسې مکرره (مقرره) کړې وي مور بې له خدایه اوبې له بېری نور څوک لرو ؟

خور یې هم په ژړا شوه . بېری دکلي په لوري منډې کړې :

— قسم دی که له تاسوسره یوه شپه هم تیره کړم .

دکلي په لاره روان شو . مور یې ښیراوي ورته وکړې :

— ورڅه خدای دې تری تم کړه . خدای دې په بمونو والوزوه . هسې دې هم زمور بخت په کانو وویشته ، سپیره اوس وچه خوله گرځه .

پانې دمور په خوله لاسونه کیښودل ، په ژړغوني غږ یې ورته وویل :

— مور جانې ښیراوي مه ورته کوه ، مور څوک لرو ؟

دپانې مور ژړاواوسلگیو ونیوه ، هغه له ډیره درده په ځمکه راولویده ،

پانې نارې سورې گډې کړې . دباندوله جونگرونه ښځې راووتې :

— څه وشول پانې څه وشول ؟؟

— پر مور مې پیریان راغلي دي .

گاوندی ښځې ورغلي ، دپانې مور پر ځمکه پرته وه . یوې ښځې یې

سرپر خپلو ځنگونو کيښود . کليمه يې ورته وويلې ، لا اله الا الله
محمد رسول الله . دخداي له پاره مه يې په عذابوئ ، کافر خوبه نه وئ ؟
تورسري ده ، تاسې به هم خويندې ميندې لرئ !

نور وښخوهم کليمې ورته وويلې ، دپانې دمورزړه يوڅه سپک شو ،
سترگې يې وغړولې . ښخوورته ويل :

— کليمه ووايه خوري ، دپانې مور کليمه وويله ، گاوند يوښخو تسله
ورکوله ، داهرڅه دخداي له طرفه دي ، خداي دې بېري درته ژوندي
لري . څه چې له خدايه راپيښيرې په هغې به صبر کوو .

گاوند يانې يې چې خپلو جونگروته لارې ، نو دبېري مور بيا په
ژر اپيل وکړ . ځانته يې ښيرې کولې :

— زمالا سونه دې مات شي ، بېري مې پر تنکي مخ څومره سخت
سخت وواهه . بېري خو گرم نه و ، څه يې کړي وای ؟ له ډيره خپگانه يې
ډوډي هم نه وه خوړلې .

پانه له جونگري نه راووته مورته يې غبرکړ :

— مورې بېري خوپه کنډ وهم واوښت ، په دې مازديگر به چيرته ځي ؟
هله لورې ! راويې گرځوه ، کلی خوديرلرې دی ماخوستن به هم ونه
رسيري ، خرابې لارې دي .

پانه دهوسې غوندي په يوه ترپ کنډوته ورسیده . بېري مړه مړه گامونه
اخيستل . لکه چې کلي ته يې دتگ زړه نه کیده . پانه يې چې وليده ،
بيا يې گامونه يوڅه گرندي کړل . پانه ورپسې ورسیده ، په غير کې يې
ونيو ، ښکل يې کړ ، اوښکې يې ورپاکې کړې .

— پرې مې ږده ، زه نه ځمه ، زه مورته نه ورځمه ، دومره يې ووهمه

، ماڅه کړي وای ؟

بيا يې ستونی راډک شواو خبره نيمگري ځنې پاتې شوه ، پانې بيا ښکل
کړ :

— راځه مورمې درپسې ژاړې هغه ستا په وهلو ډیره پښیمانه ده. زه
 مې مور درپسې راولیرلم. راځه چې ورشو، هغه په تاپسې ځوریري، چې
 ډیره وځوریري تاهم بڼه لیدلې ده، چې پیریان پرې راځي. چې چیرته
 وغورځیده که سړيې مات شه او که لاس یې مات شه. بېرې سلگي وهلي:
 — نه، نه زه نه ورځمه، خدای دې یې په پیریانو مړه کړي، زه نه
 ورځمه، زه کلي ته ځمه.

پانې په ژره غوني غبرورته وویل:

— کلي ته چاته ځي؟ په کلي کې مور څوک لرو؟ دکلي نه خودایو کال
 کیري چې خلک غرونو ته راغلي دي، په کلي خوجازونه بمونه وروي،
 تابه هم راته شهید کړي.

بېرې ځان کښولو، چې دپانې له لاسونو نه ځان خلاص کړي؛ خو پانې
 لکه تیخوری ماشوم په غیر کې راواخیست. بېرې لتي غورځولې
 اود خور پر مخ یې نوکارې لگولې.

— پرې مې ږده زه نه ورځم، زه نه ورځم.

****

****

****

په غوجل کې ژیر خوسی پروت و، دخپل زوی غوندي یې زړه پرې
 وسو. دبېرې مورنن ډیره سخته خواشینې وه. خپلې غریبې اوبې کسی
 تیروختونه وریاد کړل. هغه دبېرې پلارته ډیره گرانه وه، هغه وخت یې په
 یادشو چې دبېرې له زیږیدو سره سم دغنمولوونه گډ شول. دبېرې له
 پلار سره به یې لوونه کول.

له خوورځو، لو نه وروسته ناروغه شوه او په سینه کې یې شیدې هم وچې
 شوې. ماشوم به یې په کوڅو کې گرځاوه، کله به یوې بڼځې یو غرپ تې
 ورکړ او کله بلې بڼځې. ماشوم به ټوله شپه له لورې نه په ژرا تیره کړه.

دبېرې پلار د بوسواو غنمو په پیسو غواواخیسته. غواتکه زیږد
 وه. بېرې یې دغواپه شیدورالوی کړ. زیری ټولوته گرانه وه. زیری

دومره اصيله وه، چې پانې هم لوشلی شوه. زیری په بېري ډیره گرانه وه. خود به ورته گرانه وه، بېري ډزیري په شیدورالوی شوی و. کله کله خوبه یې ډزیري تی په خوله کې ونيواود خوسي غوندي به یې رودلو. بېري له زیری سره خاصه مینه لرله، له سهارنه تر مازدیگره به یې پرپو لوخړوله. له زیری سره د ټولومینه ورځ په روغ زیاتیده.

هغه ورځ چې دبېري دپلار مړی یې په وینو کې خيشت پیشت له سنگره راوړی و، بېري زیری څرخای ته بیولې وه. دبېري مور هغه ورځ ډیره سخته راغورځیدلې وه، له تندي نه یې وینې بهیدې، دکلي بنځوویل چې پیریان یې دي.

کله چې بېري زیری له څرخای نه راوسته، دپلار دمړي په لیدويې کریکې کړې، زیری هم لکه بنیادم غمجنه په ځای ودریده. داتولې صحنې دبېري دمور په ذهن کې راگرځیدې، نژدې وه، چې بیاپیریان پرې راشي. دبېري کت ته ورغله، بېري یې پرتندي شکل کړ، کلیمې یې وویلې:

— خدایه باقي خیر کړې.

**** **** ****

نورې ورځې به چې لمر دجگ غره پر څوکه سر راښکاره کړ، نوموربه یې په بېري غږ وکړ:

— هله بېريه زویه پاڅه صدقه دې شم، لمر اختلی دی، بیا به زیری

ځنگل ته دخړولوله پاره بیایې.

نن دلمرسترگه په شنه آسمان کې خونیزې جگه ولاړه وه، بېري په کت

کې اوږد غزیدلی و، اوپه درانه خوب ویده و. هغه په شپه کې څوواره

راوینښ شوی و، ټوله شپه یې په اندیښنو تیره کړې وه. ویروونکي

خوبونه یې لیدل. خوب یې لیده، چې یو برگ پیرانگ ورپسي ځغلي

، بېري مندي نه شي وهلی، خوچي کله پیرانگ ورته رانژدې شواودبېري

مري ته يې منگولې وروغزولې ، په دې وخت کې بېرې له ډيره هيبته
راويښ شو ، په کت کې کښينا ست شونډو يې پتري نيولي وو ، په کوچني
خيره يې پریشاني خوره وه . دنورو ورځو غونډې يې دغر کې دشاربلو
اواز په غورنه شو . له حسرت نه په ډکو سترگو يې خپلې مور ته وکتل ،
موريې دچرگي پر غاړه خپه اودلگيره ناسته وه . بيایې سترگي
دمستوپه کتوه ولگيدې . دکتوي پر سر برغولي نه و . کتوه وچه ککره
وه ، پر مورگويې مچان گرځيدل او په گيده کې يې کنډو کې کنډو کې
مستي نه برېښېدې . تېرې شوې ورځې وريادې شوې . هر سهار به چې له
خوبه پاڅيده ، مور به يې دمستوپه کتوه کې سوکرک ورته میده کړی و ،
او بېرې به په خوند خوند خوړو ؛ خونن دمستو کتوه تشه وه . بېرې
دمستوله کتوي ، لاسترگي نه وې اړولې ، چې په غوجل کې دژيرخوسي
دردناکي او غمجنې رمبارې پورته شوې . ژيرخوسي په موري پورې
کلک تړل شوی و ، پورته پورته يې توپونه وهل . په سترگو کې يې
انتظار خپې وهلې ، موريې غوښته دزيری غواله شيدونه ډک تيونه يې
غوښتل . بېرې وپورنيډو ، سترگي يې له اوبنکونه ډکې شوې ، برگ
پرانگ يې په خيال کې ورغی . هغه پرانگ چې په خوب کې يې ليدلی و .
هغه پرانگ چې ددوی خوشحالی يې دارلې وې .

تسه خولی

نن دخوست په عسکري قشلوکي د سره بیرغ یوه ریتاره هم نه وه پاتې. د سرو بیرغونو پر خای شني سپینې او برگي جندي رپیدې. عسکرو لاسونه د تسلیمي په نوم جگ نیولي وو. دمجاهدینو په سترگوکي د فتحې نخښې بریښیدې او په ډیرو یار د شویلو پر سرونو ولاړوو.

نن دخوست واره او زاره خوشحاله وو. د توریالي له کوچنی خیرې نه عجیبه خوشحالي وریده. چې چیرته به یې خپل همزولي ولیدل نوله لرې نه به یې چیغې کړې:

— بڼه شوچې خوست آزاد شو، خومره خوند یې وکړ. اوس به دهیخ شي قحطي هم نه وي. اوږه به هم بڼه پریمانه وي، مالگه به ارزانه شي. گوره چای او خواړه به هم ارزان شي.

اوس به په اوږو کې د مالگې پر خای د بانجانو تروې اوبه نه گډوو. د مالگې من به د دوو زرو افغانیو پر خای په دوه درې سوه افغانی وي، اوس به د غرونو خخه د خیرې لرگي راخي او دخوست میوه داري ونې به روغي پاتې شي. د نښترو غوتې به هم نه سوځوو. هورښتیا اوس به د مجاهدینو

توغوندي هم نه راځي او موربه نه پرې وژني .
 دا خبرې د توريالي سبق گرځيدلي و . هر چاته به يې په خداخندا او په
 مينه مينه کولې . په منډه منډه کورته لاړ چې خپله مور ، پلار او خویندې
 د خوست له آزادي نه خبر کړي . په هغوی هم زيری وکړي . د آزادي
 زيری ، د قحطی دله منځه تلوزيری ، د توغونديو نه دخلاصون زيری
 اودهرشي دارزانی زيری . د کوردروازې ته نژدې شو . له توريالي سره
 د آزادي د زيری تلوسه وه . ناڅاپه يې د میگ جازونو بوړنوونکی غبر
 واورید . د بمونو غرمباشووه ، د خوست په عسکري قشلوکي
 د سکاډو غندي لکه تورديوان ولگیدل . د سکاډو توغندی ددوی په
 کورولگیده ، د کورخیره په یوه لویه کنده بدله شوه .

*** **

د مجاهدینو د توغندي آواز په هواکې خپور شو . د توغندي د
 لگیدوسره سم درب شو چې توريالی له کتبه را ولویده ، خویندويي په
 کرس کرس ورپورې وخنډل :

— څنگه تورياليه زموربه ناروخونه پاڅيدې د توغندي له ډاره له کتبه
 هم را ولويدې .

مورخپلې لوني ملامتي کړې :

— مه ورپورې خاندی په توغنديو کې خوڅه ټوکې نه شته .

پلاريې هم رابرسو :

— هغه پرونی پيښه مو هیره شوه ، خدای موځوانيمرگي کړه .
 توريالی په اندیښنو کې داسې ډوب و ، چې دخویندواو مور او پلار په
 خبرويي ځان هم ونه پوهاوه . دنغري پر سرتورچای جوش ایښی و . په
 نغري کې دنښترو غوتي بليدي ، غوتي په وينوسرې وې . په
 وينوسرو غوتو سرې لمبې کولې . دنغري په څنگ کې یوه څولۍ په
 وينوسرې غوتي پرته وې . د توريالي مورچای او دودۍ تيار کړل . کله

چې توريالي د تودې ډوډې گوله خولې ته كړه او د چای يو غورپ يې وکړ، سترگې يې دنغري په څنگ کې يوې څولې په وينوسرو غوتو ته واوښتې. ځمکه ورباندې وچورليده. زړه يې راډک شو. توريالي ته خپل ځان سړي خوړو برينبيده. داسې لکه چې دبختور له غونډو او وينو يې خوله ډکه کړې وي. ژر يې له خولې نه د ډوډې گوله او د چای غورپ توی کړل. په مخ يې غبرگې غبرگې اوښکې راغلي. اوښکې يې پټې پاکې کړې چې دمو او پلاري يې ورپام نه شي.

توريالي بيگانې خوب او پروني غمجنې پيښې سخت ځوراوه. د توريالي بنايستو کې فکرونه او خيالونه غمونو گډوډ کړي وو، داسې لکه چې بمونه او توغندي کلې او کورونه سره گډوډ کړي. د کوچنيتوب رنگينه دنياگي يې غمجنو پيښو لوتلې وه. د شونډوله تنکيو غوتيو نه يې خداشو کيدلې وه. د کوچنيتوب شوخي ځينې هيره شوې وه او دوخت د غميزو په باب يې دلويانو غونډې فکر کاوه. خود هغه فکر په دومره پيچلواو غمجنو پيښو کې کله رسیده. د توريالي په کروړو کې د پام وړ بدلون راغلی و. په خيره کې يې له ورايه د غم نخښې معلوميدې. د شپوور څوله تيريدو سره د توريالي کنجکاوي او انديښنې زياتيدې.

د خوست د ښار پر عسکري ځايونو د مجاهدينو توغندي همدا سې وريدل. کله کله خوبه دا توغندي د بازار په منځ او عسکري ځايونو ته نژدې کورونو کې هم ولگيدل. د حکومت الوتکو، شوبلو د مجاهدينو پر مرکزونو او د مرکزونو سره پر نژدې کليو بمونه غورځول. دلته او هلته د جنازو خبرې وې او د ويرانو ساندي.

د توريالي له خيري نه خوشحالي تښتيدلې وه. پخوا به يې په کور کې ډيرې خبرې کولې خواو س يې له خولې نه سپن هم نه خاته. دا څو ورځې د نښترو د غوتو په ټولولو پسې هم نه و، وتلی. دنغري په څنگ کې د غوتو څولې تشيدوته نژدې وه، ايله يو خوبه وينو سړي

غوٽي پڪي پاتي وي. هري غوٽي دخيل خواره ملگري «بختور»
دخاطر اتو غوٽي، ورته سپرلي. موراوپلاري دتوريالي په غمجن حالت
ډير خوريدل. موربه يي ويل:

— هسي نه چي په بختورپسي يي زره وچوي بختورخوتوريالي ته له
ورورنه هم خورو، سودايي شوي دي، چي ليوني نه شي خدايه زربه يي
سپلني ورته لوگي کرل. دتوريالي په غاره يي دتاويزونو اميل جوړ کر،
خودتوريالي پریشاني ته يي هيخ گنه ونه رسوله.

توريالي ته غمجنو پيسنوله ژوندنه يوه سخته کشاله جوړه کړي وه
داسي کر کيچنه کشاله چي دحل په لاره چاره يي نه پوهيده.

— خدايه مورمي هره ورخ دتيرو شوو اخترونو کيسي راته کوي، خوزه
چي له موره پيداييم يومي هم دخوشحالي اخترونه ليد. اوس ولي اخترونه
نه شته داغلي ولي گراني دي، دادچاي گوري اوما لگي ولي قحطي ده او
داجازونه، شوبلي خومره ډيردي توغوندي خومره ډيردي اوداويني....

زره به يي وبورنیده اود بختورويني به يي په خيال کي ورغلي. دنغري په
خنګ کي دغوٽو خولي تشه وه. دبختورپه وينو سرو غوٽو دتوريالي
نغري خوورخي تود ساتلي و. توريالي بيادغوٽو دتولو لويه نيت له کوره
راووت، دنبترو هغه خنګل ته چي دنبارلمنه يي بنکلي کړي وه راغي.
ددې خنګل غوٽوبه به تل دتوريالي او بختورساره نغري تاوده ساتل.

دنبتروزلفي دتوغنديو او سپنيزو پنجوشوکولي وي. دنبترو له
غوٽو ډکي تنکي خانگي لري لري پرتي وي. توريالي له ماتو تنکيو
خانگونه غوٽي شوکولي. ناخاپه توغوندي راغلل. دنبترو له خنګل نه
يوخه لري ولگيدل. توريالي په بيره دغوٽو ډکي تنکي خانگي ته ورغي
،داسي لکه چي دبختورغيروي او غوٽي يي دبختوردزره په وينوسري
وي. توريالي دماتي خانگي غوٽي ژرژرو شوکولي، خپلي خولي ته يي
واچولي، منډه يي کره او ژوبله خانگه يي تشه پرېښوده، داسي لکه
دبختور تشه خولي اونوک توک بدن يي دتوغنديو داوړلاندي پرېښي و.

۱۳۶۹/۱۰/۱۳

د تنيو غرونه

زنخړونه

د پخواني عادت په خيري بيا هم دريمي کوتې ته سترگې ورواړولې.
د کوتې دروازه په تورزنخړ تړل شوې وه. تورزنخړ د گل اندامې زړه ته
لکه تورمارتک ورکړ او د بندې کوتې خيالي تصوير يې دهغې په
مغزو کې ږنگ کړ. په شونډو کې يې څه وويل، خواښې يې بيا ورنارې
کړې:

— گل اندامې! وه گل اندامې! وه خدايه کنه هم شوه.

دريم غل يې په زوره ورغبر کړ:

— وه گل اندامې!

گل اندمې تکان وخور:

— در غلم ادې انگر مې جارو کاوه.

— گل اندامې لورې! په دې بخاري پسې اورواچوه د باتورد پلار ډيره
يخني کيږي، نن سبا ډير کمزوري شوي دي. بيگاه شپه يې ټوله وينه
تيره کړه. نه پوهيږم چې يخني يې کيږي که له انديښنونه خوب نه
ورځي.

د دروازي غرب شو. توتي کوتې ته راننوت، د سبو ټوکري يې گل

اندامي ته ورکړه:

- ښکلې کاکي داواخه پاخه يې کړه، بابامي ويل چې ښه خواږه دې يې پاخه کړي ميلمانه ورسره راځي.

- ښه ورور که! ښه خواږه به يې پاخه کړم. اول به دمیلمنو کوټه

جارو کړم بيا به سابه هم پاخه کړم.

گل اندامه دمیلمنو کوټې ته لاړه. دتوتي مورتوتې ته په قهر شوه:

- خوواره مې درته ويلي دي چې ښکلې کاکي يې مه بوله اوس خو

کوچنی نه يې په نن سبا کې به ژنې شي دومره نه پوهيږي؟ گل اندامه هم

خان ناگاره اچوي غټه ښځه ده اوس هم ورورک درته وايي. له نن نه

وروسته دې که ښکلې کاکي وبلله بيا به ...

په توتي کې يې سترگې ښخې کړې. په سترگو کې يې دغم او غوسې

ښي رابرسیره شوې. يوه شيبه غلې شوه او لنډه لنډه ساپي واخيسته،

بيا يې په قهرجنه لهجه ورته وويل:

- نه پوهيږم چې دا ته ولې نه پوهيږي، اوس خو ماشوم نه يې.

توتي چې دمورغمجنې او قهرجنې خیرې ته وکتل حيران شو. دمورپه

خبرويې سر نه شو خلاص:

- وی خدایه داڅه درباندي وشول لیونی کیرې خوبه نه؟ ولې تانه

ووراته ويلي چې ښکلې کاکي يې بوله، دلاله ناوې دې ده، وريندار دې

ده. اوس ولې راته وايي چې په نامه يې بوله، له تاسره خوجنگ نه کوي

څه ...

مورته يې دتوتي په ساده گي قهرورغي او په تونده لهجه يې ورته وويل

:

- ته نه شرميږي چې اوس يې هم ښکلې کاکي بولي، گل اندامه

خواوس ستا په نوم دد، دا خبره دتوتي پر زړه لکه خنجر ولگیده. زړه يې

راډک شو ژړا ورغله په منیده له کوره و، ووت. دهدیرې په قبرونو

ورگدشواو ديو قبر د پاسه پرمخې پريووت.

گل اندامې دخواښې او توتي خبرې ټکي په ټکي اوريدلې وې. دمیلمنو دکوتې پرديوال دباتور عکس څریده. گل اندامې دباتور عکس ته سترگې ورواړولې. دباتور له عکس نه غمجنه موسکا وریده. په سترگويې اوبڼکې راغلي. نری شونډې يې لکه دگل پانې ورپيدې لکه له خپلې خواښې نه چې دباتور عکس ته گيله کوي. دباتور سترگې همغسې موسکې وې او په تپنده يې گونځې رانه غلې. دمیلمنو له کوتې راووته او ددریمې کوتې سرته وخته. دمهاجرو کورونه لکه دزنځير کړی سره نښتي وو. دمهاجرو هديره په رنگارنگ جنډو کې پته وه. دجنډو لاندې قبرونه هم لکه دزنځير کړی سره نښتي وو. په ځينو جنډو کې گلونه او شهيدانو نومونه په ورينبمينو تارونو اوبدل شوي وو. دگل اندامې په بيکرار زرگي عجيبه چل وشو. منگولې يې لپه کړې هديرې ته يې وکتل. له دریمې کوتې نه دوهمې او له دوهمې کوتې نه دمیلمنو دکوتې سرته راغله. ددریمې کوتې دبنډې دروازې له زنځيرنه يې سترگې بلې خواته واړولې. گل اندامې ته دجنډو گلونو او د شهيدانو نومونو عجيبه سودا ورواچوله. دسبو دپخولو په څنگ کې يې پر سپين ټوکرو ورينبمين تارونه لکه زنځيرونه وغځول.

گل اندامې به اوس هر ورځ پر سپينو ټوکرو ورينبمين گلونه جوړول، سربکال په دريمه کوټه کې نه اوده کيده. دريمه کوټه به ټوله شپه په چوپتيا او تياره کې ډوبه وه. سربکال په ژمي کې دوی ټول په دوهمه کوټه کې اوده کيدل. گل اندامې ته په دوهمه کوټه کې هيڅ خوب نه ورتلو. کله به چې دنيمې شپې باد ددریمې کوتې زنځيرو شرنگاوه دگل اندامې په زړه به د غمونو مارانو خولې ښخې کړې، لکه چې کت يې په مارانو اوبدل شوی وي. گل اندامې په تيريو کال کې ايله دوي

شپې په دوهمه کوټه کې تیرې کړې وې . هغه یې هم له ډیرې خوشحالی نه په وینه تیرې کړې وې . دناوې توب شپې یې وې ، په دوهمه کوټه کې دوی شپې او دباتور خاطرې یې په ذهن راووریدې .

پیغلې او پیغلوتې سندرې وایي دایرې وهي او اتیونه کوي . ځینې پیغلې له گل اندامې نه چا پیره کیناستې . یوې پیغلې دگل اندامې له مخ نه دتکري پیخکه پورته کړه په خداکې یې پوښتنه ځینې وکړه :

— خورې نوم دې څه دی ؟

گل اندامه موسکه شوه او هیڅ یې ونه وې .

یوې وویل :

— گل اندامه نومیري .

یوې بلې داهم پسې زیاته کړه :

— گل اندامه نه ، گل اندامه بنا پیری .

تولو پیغلو په برک برک وخنډل .

یوې زړې بنځې وویل :

— زموږ باتور هم بهرام شهزاده دی .

بلې دا خبره ورپسې غبرگه کړه :

— مبارکه دې شي داخوډیره ښکلې جوړی شوه .

یوې پیغلوتې دگل اندامې لونگینو ځوندیو ته غلی لاس وروغځاوه

غوښتل یې چې ویې شوکوي . گل اندامې یې لاس تینگ ونيو .

پیغلوتې په خداکې ورته وویل :

— وی گل اندامې خورې څومره بخيله یې لکه چې دباتورد

کلاشینکوف له پاره ځونډي ساتي . ټولې پیغلې او پیغلوتې له خندانه

شني شوې .

دوی شپې لکه یو خوشیبي دسترگو په رپ کې تیرې شوې . په

دریمه شپه گل اندامې ته ددریمې کوټې واک ورکړل شو . گل اندامې په

لږزاندو لاسونو د دريمې کوتې زنجير خلاص کړ. د زنجير له شرنګ سره د گل اندامې د بنگرو شرنګاګډه شوه او دلونګو له وړموسره دريمې کوتې ته ننوته. خان عيني ورک و. زړه يې په تترکې توپونه وهل، د کوتې خراغ يې ولگاوه. پرمخامخ ديوال د باتور عکس راڅوړندو. عکس ته يې په مينه وکتل. انگي يې له شرمه سره شول ژر يې د دروازي خواته مخ واړوه چې چا خوبه ليدلې نه وي. دروازه يې بنده کړه. د کوتې په کنج کې د باتور کلاشينکوف راڅوړندو. د کلاشينکوف د ساده بند په ليدو يې په زړه کې وويل:

— دابه په مريو او خونديو کې داسې پتوم چې خلک يې ننداره کوي. دريمه شپه هم تيره شوه. ډيرې خورې شپې يوه په بله پسې تيريدې. کله به چې باتور د جهاد سنگرونو ته تللی و گل اندامه به په دريمه کوټه کې يوازي پاتې وه. گل اندامې به تر نيمو شپو د باتور کمربند او کلاشينکوف ته خوندي جوړول او په دې ډول به يې د باتور د بيلتانه شپې لنډولې.

يوه شپه د باتور دوی پر سنگرونو د حکومت له خوا سخته حمله شوې وه. د بمونو او توپونو او اوزد مهاجرو کلي ته رارسیده. گل اندامه تر نيمو شپو د کوتې پر سرناسته وه. کله به چې د وطن د غرونو پر سر د بمونو بريننا خوره شوه د گل اندامې له خولې نه به بې اختياره ووتل:

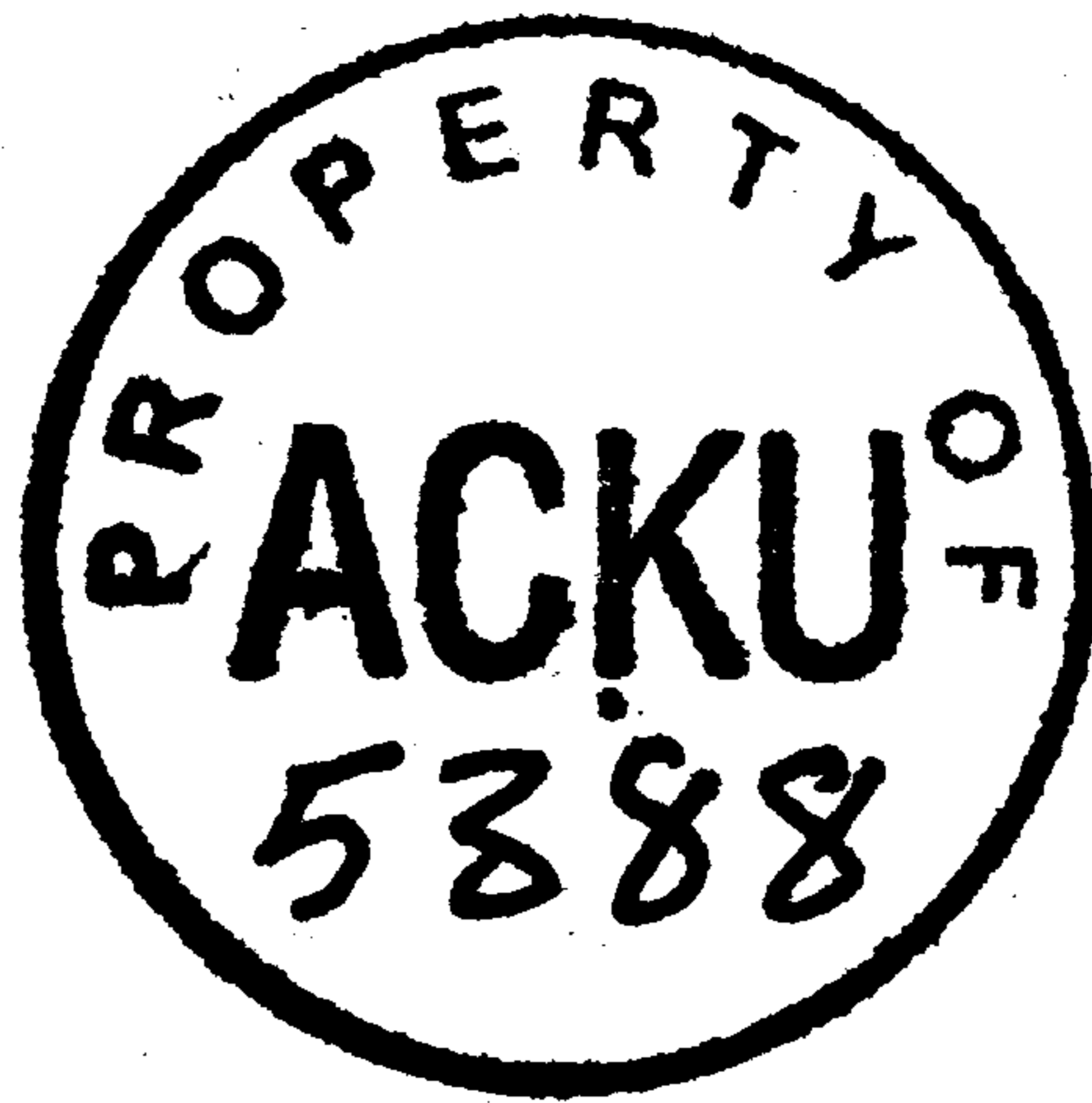
— خدايه خير کړې باتور ته خير کړې. پت به يې په زړه کې ډير نډرونه ومنل.

د گل اندامې ليوني خيالونه به چې تردې غايه راوړسيدل نوره هېڅ هم نه وو پاتې او د دريمې کوتې په خيږه د گل اندامې سپينو مړوندونو ته زنجيرونه اچول شوي وو.

تبي د نريزې کلی

۱۱-۱۲-۱۹۹۱

دسپين شيطان په غير کې

دایې پوخ عادت گرځیدلی و، له هر لمانځه وروسته یې رااخیست،
بنکلولو به یې، دعاوې یې ورته کولې، ورته ژرل یې:
— خدای دې تلې تودې کړه، خدای دې راوله.

بیایې دزوی په بنکلې عکس کې سترگې گنډلې وې. له سترگونه یې
لکه دپسرلي باران مری مری اوبنکې رابهیدې. غوښتل یې چې څه
ووايي خو سلگی دهغې خبره غوټه کړه. سپورمې تسله ورکوله:

— ادې مه ژاړه خدای مهربان دی گوندي خدای یې راولي.

سپورمې هم د خپل مین عکس ته سترگې ورواړولې. دزلمي په
سترگو کې دځوانی غرور ځلیده. سپورمې ته تیرد مینې وختونه وریاد
شول. پر خپل زړه یې زور راوړ چې ونه ژاړي خوله سترگونه یې
داوبنکوچینه روانه شوه. دزلمي مور په سلگوسلگو کې داخبره وکړه:

— پلاریې په زلمي پسې رنځور شو..... په ځنکدن کې یې هم زلمي

یادولو..... دزلمي په ارمان لار.

گلالی په خداخدا کورته راغله. په ډیرې خوښی یې نارې کړې:

— زړې ادې وه زړې ادې تاته وایم داغبرولې نه کوي؟ دباغ نه مې
منې درته راوړې دي. بادونو را تويې کړې وې.
نیا گلالی، تینگه په سینه پورې ونيوه پر سترگويې ښکل کړه. ادې دې
چارشي په دې وړوکې خولگې دزلمي غوندي سترگې دې دي. ته خو
زما د زلمي نخښه يې، دعا کوه چې زلمی دادادې خدای راوړي، دکوچنيانو
دعا خدای قبلوي. که زلمي رانه غلوځمکې او باغونه به تربورانو ته پاتې
شي تاسې به هم ورته پاتې شئ. په زوره يې نارې کړې:

— په زلمي پسې مې سترگې وختې خدایه!

گلالی مې پنځه کلنه شوه که زلمي ژاړند ژوندي ورک نه وای اوس به
خدای ډیر لمسیان را کړی وو. گلالی خپلې وړې منگولې لپه کړې اود
خدای دربار ته يې ونيوې، په وړه خوله يې دعا وکړه:

— خدایه! دادمې ژر راوړې زړه ادې مې ورپسې ژاړي. نیا او
سپورمې، امین وویل او دوی هم دگلالی دعا په خپلو لپوشو لاسونو
بدرگه کړه.

* * *

زلمی خپل مور او پلار ډیر په نازلوی کړی و، دهغه به چې څه زړه
غوښتل مور او پلار ورته نه، نه وو کړي. دځمکې کاروباريې ټول دپلار
پر غاړه و، دلو په وخت کې به يې مور او پلار لونه کول. زلمي به چې یو
څو گیدی وریبلي نولور به يې لري وغورځولو، وبه يې خندل:

— ادې زما لاسونه تیا کې شول، زه لونه شم کولی. کراره پر پوله
کیناست. پلاريې هم نه غوښتل چې دزوی تنکي لاسونه دې يې تیا کې
شي. دتوکې په ډول به يې ورته وویل:

— بچیه! ته کرار راته کښینه زمور ننداره کوه. موردې چې په څنگ
کې راسره وي دتولې دنیا لونه ماته پریرده. ټولوبه په کرس کرس
وخنډل. زلمی لاديارلس کلن هلک و چې جیب به يې له پیسونه ډک و.

يوخو کاله يې مکتب وويلو ، له مکتب نه يې زړه تور شو ، مکتب يې پرېښود . دخوانی په مستی کې ډوب و ، خدای ښکلي خوانی او فولادي وجود ورکړی و . په کلي کې يې دزور مخی نه و ، چاور سره غېره نه شوه نيولی . دنورو کلو ډير قوي خوانان يې هم مات کړي وو . دزلمی نوم لکه دنکلونو قهرمان دخلکو په ژبه و . زلمی دکلي دډيرو جینکو خوشيیده . دزلمی مينه له غېرې نيولوسره وه . هغه به چې کوم قوي خوان دپهلوانی په میدان کې مات کړنو خان به ورته پاچا ښکاریده . نن يې بیاد غېرې نيولو میدان گتلی و خان ځینې ورک و ، ځمکه او اسمان يې نه لیدل . دکلي په کوڅه کې روان و ، چې منگی پر سر ډله جینکی پر مخ ورغلي ، دجینکو په منځ کې سپورمی هم وه . دکلي بې جوړې ښکلي پیغلي سپورمی چې زلمی ولیدنو په څه بانه يې خان دتولو جینکوشاته کړ . دزلمی هم وریام شو ، کله چې زلمی او سپورمی په مخه سره ورغلل نو سپورمی خپلي خوږې سترگې په ډیرې عاجزی ورواړولی ، لکه سوالگر چې له چانه دخیرات سوال کوي ، سپورمی له زلمی نه غوښتنه لرله . دسپورمی په خوږو سترگو کې عجیبه تاثیر وو . دزلمی په وجود زلزله گیده شوه . لکه دغېرې نيولو په میدان کې کوم قوي پهلوان راخملولی وي . پښې يې په لیرزاشوې ، چې څوک به په لاره ورغلل او خبری به يې ورسره وکړې په خبرو کې به يې هم ژبه بنده شوه . زلمی له خانه سره وویل :

— داسپورمی بیخي لکه جادوگره داسې ده . هغه بله ورځ چې زه پر لاره روان وم دادبام پر سرناسته وه سترگې يې په ما کې گنډلې وې ، لاس يې هم ترزني لاندې نيولی و چې څه ورور يې مردی ؟!

ورو ، ورو زلمی دغروور له نیلی نه را کوزیده . اوس له چا سره په غیر نيولو پسې هم ډیر نه گرځیده . اوس يې زړه غوښتل چې همیشه يې سترگې دسپورمی له سترگوسره غیر ونیسي . ددنیاگی کارته يې

گوتې نه وروړې . کور خلی یې هم نه سماوه . تر نیمو شپو به دکلي په
دکانو او حجرو کې ورک و . کله کله خوبه یې دچرسوپرچيلم هم شونډې
کینسوي . موربه یې تر هغو ویننه ناسته وه چې خوبه زلمی کورته نه و ،
ورغلی . چې دڅه شي بنکالو به ورغله په ډیره مینه به یې غږو کر :

— زلمیه زویه ! وه زلمیه زویه راغلي !

چې زلمی به غږونه کړنو موربه یې بیا ویننه کیناسته .

یوه شپه چې خلک په خوږو خوبو ویده وو ، دزلمی مور دزلمی په
انتظار ویننه ناسته وه . دسپو غپاشوه :

— « فضل وکړې خدایه ! سپي به زلمی و خوري »

دزلمی مور لا په دې سوچ کې وه چې دتوپک له ډزوسره سم
دسپو ویشتلې انگولا پورته شوه . دمور په زړه کې یې سوې لیکه تیره
شوه . نارې یې وکړې :

— زلمیه چا ووژلې ؟!

دباندي کوڅې ته راووته . پلار یې هم راوینن شواو په ډیرې وارخطایی
کوڅې ته راووت :

— څه خبره ده ؟

دزلمی مور په وارخطایی سره ورته وویل :

— زلمی نه دی راغلی ، هلته ډزې وشوې هسې نه چې ...

دوی لا دا خبرې کولې چې زلمی توپک په لاس راورسیده . دتوپک له
شپیلې نه د باروتو سوی بوی ختو . دوی واړه کورته ننوتل . دمور زړه یې
اوس هم لکه پانه ریږده . پلار یې ورته وویل :

— گوره زلمیه ! اوس خو کوچنی نه یې سم کارونه کوه . مکتب دی

هم پرینبود ، دځمکې په کار وبارهم نه پوهیږي ، اخرزده کوه یې ،
مورخو سپین ږيري یو ، خدای خبردی نن به یوسبابه نه یو . سبابه داهرڅه
تاته پاتې وي ، په یوه به هم نه پوهیږي . ټول خلک ستاد زوراو ځوانی

صفتونه کوي ، خو مورستا په ځوانۍ کې هيڅ هم ونه ليدل . خلک خو
اولاد دکومک له پاره غواړي . ستابه کله مورته کومک رارسيري .
دشپې وختي کورته راځه ، موردي ټول شپه وينه وي . ازاربه درته
وکړي . که په خوله يې نه درته کوي زړه به يې ازاردرته وکړي . ډير په
خپل زورمه غره کيږه . شپوچې خوړلي دي دهغوی پته هم نه ده لگيدلې
پلاريې لا خبرې نه وي خلاصې کړې چې موريې په کې ورولویده :
— دزلمي پلاره ډيره يې مه خپه کوه . زلمی اوس نوی زلمی دی چې
واده ورته وکړو بڼه به شي .

په دې خبره يې دپلار قهر سوړ شو يې خندل :
— زه خو وایم چې خپله بڼه او او لادونه به هم ونه ساتي . نه يې
تعلیم وکړ او نه دځمکې په کاروبار پوهيږي . موريې وويل :
— څنگه به بڼه او او لادوته ونه ساتي چې چيرته قوي ځوان دی
دزلمي دزورمخه نه وينې .

پلاريې وويل :

— بڼه دی چې داسې ده بيا خوبه ورته دواده غم وکړو .

* * *

نيمه شپه ده زلمی په کت کې اوږد وغځيده . کت ورباندې تاویده ،
لکه ټال ټالی يې وهلې . داسمان ستورويې سترگې برينبولې ، لکه
سترگکونه چې ورته کوي . له يوې سپورمې نه درې څلور سپورمې ورته
جوړې شوې . خپله سپورمې هم په خيال کې ورغله . هغه سپورمې چې
په ټول کلي کې يې دبنکلا جوړه نه وه . له ځانه سره يې وويل :
— پلارمې دواده غم راته کوي .

له خندانه شين شو ، وړوند له خدايه څه غواړي دوې سترگې .

* * *

وخت تيريد او بيا هغه ورځ هم راغله چې زلمي په زيارتونو له خدايه

غوښته .

دزلي موراو پلار عجيبه خوشحاله وو، داسې خوشحالي هغوی په خپل عمر کې هم نه وه ليدلې . ولې به نه وو خوشحاله . د يوزوی واده يې وو .
بياد سپورمې غوندي نرور . د کلي ښځو به دزلي مور ته ويل :

— ته هم بختوره يې سپورمې خو چې دچا په کور کې وي دلور دې

يې هم نه وي .

زلي د سپورمې مينې يوڅه له بې ځايه هوسونو نه وساته . دايو کال خو د سپورمې په مينه او دهغې په خوږو خبرو نه مريده . موراو پلار يې هم ورته خوشحاله وو، بياداسې ورځ هم راغله چې دوی ټولو د يوه نوي ميلمه دراتگ لاره څارله . پلار يې ويلې وو :

— که خدای لمسی را کړونو د قلبي په غوايي به خيرات کوم . دزلي

مور هم داسې ډير نذرونه منلي وو، خو هغه دچا خبرده چې « دزره چارې په جنت کې وي » دزلي دزوی پرځای لور پيدا شوه . دزلي موراو پلار هم ډير نااميده نه و . دزلي مور ته د کلي ښځو ويل چې لومړی لور بختوره وي ، په دې پسې به خدای ډير لمسيان در کړي . دزلي مور به چې خپله لمسی په غبرکې واخيسته په خدا او خوشحالی به يې ورته وويل :

— سترگې دې له زلي نه پټې کړې دي .

له يو کال نه هم ډيره موده کيده چې زلي د شپې له خواد نشه يانو په محفلونو کې برخه نه وه اخيستي . کله کله به يې چيرته پټ يونيم د چرسو سگریتې وڅښلو . دورځې به چې چرسيانو وليدونو توکې به يې ورپورې کولې او ورته ويل به يې :

— زلميه ! اوس خود شپې له خواد کانو نو ته هم نه راځي ، لکه چې

لور ورته زنگوي .

کوم يوه خوبه د چرسو سگریتې ورته ونيواو ورته وبه يې ويل :

— نورې خبرې پرېرده خو يودم ونيسه ، فقير بوتی دی بنده بيري به

دې خداي چالان کړي .

زلمي به هم په ډيره مينه له سگرينې نه شنه لوگي پورته کړل .
د چرسولوگي د زلمي زړه ورو ورو د سپورمې له سترگونه خلاصاوه او په خپله غبرکې يې نيوه . زلمي بيا د شپو له خوا د کانونو او دنشه يانو محفلونو ته راشه درشه پيل کړه . عجيبه چيلم کښ و ، په يوه ساه به يې د چيلم له سرخاني نه لمبې جگې کړې . زلمي اوس د پاخه په لوان پرځای په پاخه چرسې مشهور شو . د چرسوپه جوړولو او پخولوکې يې خاص لاس درلود . چې کله به يې د چيلم سرخاني ته تيلي ولگاوه نو له شوقه به يې نارې ورسره پورته کړې :

— چې بنگ يې نه وي ننگ يې نه وي . چې چرس يې نه وي ترس يې نه وي . بري جارشم له فقير بوتې پاچايې کړم . ملک چې مرشي لکه له ديوال نه چې خپياکه راپريوزي او چرسې چې مرشي لکه لوی غر چې رنگ شي .

بيا يې د چيلم له سره لمبې پورته کړې ، دوامدار توخي يې وکړل ، له سترگونه يې اوښکې روانې شوې او تتر يې له خراشکونه نه تشيده . چې کله به يې ډيره خراشکي واچول نو په نيولې ساه به يې وويل :

— تتر صفا کوي تتر ، فقير بوتې دی فقير . . . .

د زلمي سوراوسپين رنگ تور او بنټی و ، لکه د چرسولوگي ، سترگې يې تکې سرې وې لکه له وينو نه چې ډکې وي . چې چابه وليد نو و به يې ويل :

— دامست ومست ، خپله هستي يې ونه زغمله او پر خپله

خوانی مغرورو .

زلمي چرسو بيخي بدل کړی و . په رنگ ، کړو ، وړو ، خبرو هرڅه کې يې فرق راغلی و . چې په کومه خبره به دې اخته کړنوښه په زوراو زبر به يې درته کوله . له سپورمې سره دخپلې مينې کيسې او نورې ډيرې پتې

بريندي کيسې ، په يوه به يې هم پرده نه اچوله .

يوه ورځ دخپل چيلم له ملگري سره له خپل کلي نه لرې ښار ته لاړ .

زلمي ورته وويل :

— هلکه رايه چې چرس خانې ته لاړ شو ډير سخت خماريم او چرس

هم دغوايي دژبې په اندازه چې نه وي په لبرومي گوزاره نه شي .

ملگري يې په خداخندا ورته وويل :

— هلکه نه دي ده خوبه چې نن دتورو پرځای سپين ووهو .

زلمي ورته وويل :

— هلکه په سپينودي نه پوهيرم خبرې دتورو لونگينو چرسو کوه

فقير بوتی دی فقير .

— ياره که سپين دي ووهل نو مارغه به درنه جوړ کړي او اووم

اسمان ته به دي وخيژوي . اخردواړه زنگيدلي زنگيدلي پوډرخانې ته

نوتل . تک سپين پوډريې دژير طلايي کاغذ پر سرواچول . له نو تونو

نه يې نري نري نلکي جوړ کړل او په خولو کې يې ونيول . دژير طلايي

کاغذ لاندې يې بل تيلي ونيول . تک سپين پوډر تيلي له تاوه ويلي

شول . دژير طلايي کاغذ پر مخ داسې وبهيدل لکه دپوډري پر تک ژير مخ

چې اوبنکې روانې شي . دويلي شوو پوډرونري لوگي يې په

نريونلکيو کې زرونو ته تير کړل . له دوی نه ډير کمزوري او تش جيبی

پوډريان چاپيره کښناستل . هر يوه به زاری ورته کولې :

— ځوانه يو کش به زه هم وکړم .

له زلمي نه سپينو پوډرو مارغه جوړ کړی و . په هوا کې گرځيده

. سپينو پوډرو داسې په غيبر کې نيولی و ، چې نوريې هرڅه ځيني

هير کړي وو . اوس به هر وخت پوډرو له زلمي نه مارغه جوړولو او په هوا به

يې گرځولو . ورو ، ورو يې کور ، موراو پلاره يريدل . کوچنی گلالی هم نه

وريادیده . اوس کلي ته نه شو تلای هغه اوس سپورمی ته هم سترگی نه

شوی نیوای . دزلمی جیب تش شو . زره یی هم تش شو ، دژوند له مینې نه
 . د سپورمی له مینې نه او . . . . . پوډر دهغه د وجود یوه برخه وگرځیدل .
 هغه ته به چې پوډرونه رسیدل نو وجود به یې ړنگ و . د پوستکي لاندې
 به یې میري گرځیدل . پر خپلو تیرونو کانونو به یې دومره ځان وگړولو چې
 له پوستکي به یې ویني وبهیدې . دهغه وینې هم زیربخونې وې ، لکه دد
 ه رنگ ، لکه د پوډرود کشلو ژیره پانه .

* * *

خپل خپلوان په زلمی پسې ډیرو گرځیدل . خوزلمی یې پیدا نه کړ .
 څنگه یې پیدا کړی وای ؟! بنارونه له پوډریانو نه ډک وو . ټول
 زیرزیښنلی لکه ټول دیوې رنځورې مورزامن . زلمی به ډیرو خپلوانو
 دوستانو لیدلای وي خود پهلوان زلمی او پوډري زلمی ترمنځ دځمکې او
 آسمان غونډې فرق و . زلمی به ډیرو خلکو ته د سوال لاس نیوه . چا به چې
 دزلمی تک ژیرزیښنلی مخ او نټلی سپینې سترگې ولیدې نو ځواب به یې
 داو :

— څه ورک شې پوډري .

کله کله به د جومات په دروازه کې دلمونځ کوونکو خپلیو ته غلی و . چې
 خلک به په لمونځونو ودریدل نو غوټه به یې پرې وکړه . یوه پوری پوډر به
 یې پرې واخیستل . دهلکانو له ډاره به دښار په څنگ کې کومې کندی
 ته ورته لاړ شو او د کندی له غیبرې نه به یې د سپینو پوډرو په غیبر کې ځان
 هواته وخیژاوه . یوه ورځ د بازار په منځ کې یوه دکاندار ناڅاپه چیغې
 کړې :

— دا پوډري رانیستی غلایې وکړه .

پوډري ورو ورو هلکانو راو نیواو سخت سخت یې وواکه . هغه به ايله
 خپل مخ ته دواړه لاسونه ونیول . ژړل یې له مخ نه یې ژیربخونه وینه
 بهیده .

داخوورځي هغه نه په بناړکي معلوميدنه او نه د جومات د خپليو
ترڅنگ . د بناړد څنگ په يوه لويه کنده کې يوسپي غلي غلي گرځيده او
شاوخوا ته يې مخ اړولو . د کندي په غير کې يو څوک پروت و . څنگ ته
يې د پوډرود کښولو ژير کاغذ او داوړ لگيت بڼه ډير سوي تيلي پراته وو .
سپي پراته سړي ته ورو ورو ورنژدې شو . سپي هم ډاريدنه هسي نه چې
پسې راوينښ شي . سپي خپله توده ژبه دهغه پر ژير ، وچ او يخ مخ ورو
ورو را تيره کړه ، هغه نه راو يښيده لکه چې بڼه اوږده خوب وړی و .

۱۳۷۰ پېښور

تنکی خانگه

بناپیری شیبه په شیبه د گل پوښتنې ته راتله . له ډیرې اوږدې مینې وروسته ددوی دواړو کوژدن شوې وه . بناپیری اوس هم د گل پوښتنې ته راغلي وه او د گلدان په خوا کې ولاړه وه . هغې به هر وخت اول د گلدان زیارت کاوه . په ژوروسوچونو کې ډوبه وه . په گلدان کې مرغیجنو گلونو د یوه بڼه پاسته باران انتظار کاوه . بناپیری دا خو ورځې مخکې د گل تنکی خانگه په گلدان کې دراشنه کیدوله پاره بڼه کړې وه . هغې په آسمان کې خورې وړې وریځې ولیدې پر خیره یې له امیده ډکه موسکا وغزیده ، او له ځان سره یې وویل :

— گوندي زما خانگه هم راشنه شي او غیر یې له گلونو ډکه شي .

بناپیری په ډیر فاتحانه انداز ځنې ځنډ وهلې اوله وریځو ډک آسمان ته یې سترگې پورته کړې . یو خو پاسته پاسته څاڅکي یې پر اننگور او وریدل . اننگي یې لکه د گلاب غوټې تک سره واو وښتل . غوښتل یې چې له ډیرې خوښۍ نه نارې وکړي ، او پر گل هم زیری وکړي چې ... خوناڅاپه یوه تونده سیلی راوالتوه د باران تنکي تنکي څاڅکي یې لکه د بلبلا نو

سترگي آسمان ته پورته کړل . ناترسه تندورنود باران سترگي په متروکوووهلې . دباران سترگي وپرسيدې ، اوشيبه وروسته درندوسترگوپه خيرزلي راو ، وريده . ډرلي يوخوغتې داني په گلدان ولگيدې او گلدان مات شو . بناپيري چيغې وکړې ، مات گلدان يې لکه خپل مات زړه په غيرکې راواخيست . ډرلي بناپيري ته په قهرشوه او پرتنکيولاسونويې وويشته . ډرلي غوښتل چې مات گلدان د بناپيري له تنکيولاسونو وغورځوي . له لاسونونه يې تکی سرې وينې وبهيدې خوبيايې هم مات گلدان له لاسونونه غورځيده . په وينوسورگلدان يې په خپلوزخمي لاسونو کې کوتې ته راوړ . گل په کت کې پروت و . نري نري زگيروي يې کاوه . ناخاپه ، په کت کې په لت راواوښت او سوې کړيکه يې وکړه :

— له تانه يې هم د سروگوته ... د گل ژبه د سرود گوتې په تکی وچه ودريده . بناپيري په منډه ورغله :

— نه ..... نه گله ... داده ... د سروگوته ... د سروگوته می په گوته کې ده ته وگوره ... لاس مې وگوره ... ټولې گوتې ... ټولې گوتې مې هم جوړې دي . گل يې ښکل کړ او د سروگوته يې د گل سترگوته ونيوه . گل بې سده شو . د بناپيري زړه پښوته ولویده . د گل له کوره راووته . د بناپيريانو په ښار کې هرې خواته د غشوشغاخوره وه . بناپيري بيخي ، لکه کينه داسې وه . هغې د غشو آوازونه ، نه اوریدل . په غوږونو کې يې د گل نريونريوزگيرويو ځاله جوړه کړې وه . د گل پر هغه خانگه يې زړه سوځيده چې تازه يې په گلدان کې دراشنه کيدوپه خاطر ښخه کړې وه . ډيرو او ښکوي يې په سترگو مهرونه لگولې وو . بناپيري ليوني ليوني گامونه اخيستل ، ناخاپه يې پښه له کوم شي سره ولگيده ډيره سخته راوغورځيده . له سترگونه يې داوښکو غټ غټ شاخکي لرې وغورځيدل . ناخاپه يې سترگي خلاصې شوې .

دبنار په څلور لاري کې همغه سپاره ولاړ وو. د ټولو آسونه داسې
 تک سره وو، لکه په وینو کې چې لمبیدلي وي. بناپیری ته ټول سپاره
 دنکلونو د دیوانو غونډې وبریښیدل. په خپله هم، لکه دنکلونو
 بناپیری ویرې واخیسته. لاره یې بدله کړه، گام پر گام یې شاته کتل
 چې د سپرو وورپام نه شي. د سپرو مشرد ټولو په سر کې ولاړ وو. په گوته کې
 یې د سرو گوته څلیده. توري یې لکه د دوزخ داوړ لمبه پرک واهه. دده او
 دده د آس په سترگو کې یو عجیبه فاتحانه غرور گډیده. د سپرو مشرد
 مخامخ غره په هغه لوړه څوکه کې سترگې گنډلې وې او له ځان نه
 ډیر راضي معلومیده. ځان ورته دنکلونو له دیونه هم زړور وبریښیده.
 دی دا څو کاله دنوموړي غره هرې څوکې ته څو څو ځله ورختلی و. ده به
 په دې غره کې د بناپیریانو بنکار کاوه. دی به چې دې غره ته د
 بناپیریانو په بنکار پسې تلونو په هر گام به یوه لپه طلا وړ کول کیدې.
 د سپرو مشرد غره له لوړې څوکې نه سترگې را کوزې کړې. له خپل
 بیدار، بخت نه ډیر خوشحاله بریښیده. له خندانه شین شو. ټولو سپرو
 وخنډل او بیاتول آسونه له مستی نه وششیدل. د سپرو مشرد خدا په
 څپو کې وویل:

— هم موبنکار گړل او هم راته رام دي، دې ته وایي بخت.

د سپرو مشر سپرو ته مخ ورواړاوه:

— تاسې پوهیږئ چې څوک یادوم؟

سپاره له خنداښنه شول:

— نور نو څوک یادوي خو همدا بناپیریان یادوي.

ددوی خندا د بناپیریانو دبنار گوټ گوټ ته ورورسیده.

د سپرو مشر له ډیرې خوښی نه نارې وکړې:

— تاسې وگورئ هغه نه ده؟

ټولو سپرو په یوه آواز وویل:

د سپرو مشرد مارش غبرو کړ . ټول سپاره دستر گوپه رپ کې ورور سیدل .
بنا پیری ، لکه بازو هلي مرغی له سر نه تر پنبو پوري لږ زیده . لږ زیدلي
گامونه یې یوڅه گړندي کړل . سپین ټکری یې له سره وښویده ، مرهم
اوپتی یې له لاسونو وغورځیدل . بنا پیری یوناخا په ، په ځمکه پوري
میخ شوه . مرهم اوپتی د سپرو د مشرد آس تر پولادي نالونو لاندې شول
. د بنا پیری په زړه کې دیوه سخت درد خریکه خوره شوه ، لکه چې زړه
یې د آس تر نالونو لاندې شوی وي ، لکه مات گلدان چې د آس
تر پنبو لاندې ذرې ذرې شوی وي ، لکه د گل پرې شوې گوته د آس
تر پولادي نالونو لاندې شوې وي ، له بنا پیری نه چاپیره سپاره راتاوشول
، لکه غرخنی چې د پیرانگانو په منځ کې را ایساره شي . د سپرو مشرله
خدانه شین شو . خدایې د بنا پیریانو ښار ولږ زاوه . بنا پیری ته یې
وویل :

— ته خبره نه یې چې د هوا مرغی هم له مانه ، نه شي خلاصیدای .
د بنا پیری په مری کې لارې وچې وې . خوله یې خبرو ته نه جوړیده .
د سپرو مشرله آس نه را کوز شو . بنا پیری د خپل کین لاس په غچی گوته
کې د سرو گوته د ښي لاس په ورغوي پته کړه . د سپرو د مشرور پام شو . له
خدانه شین شو :

— بنا پیری جانې ته مه ویریره له تانه د سرو گوته نه اخلم . گوته
دې هم نه غوڅوم . رښتیا گل څنگه دی ؟ پرې شوې گوته یې څنگه ده ؟
باورو کړه ستا په خاطر مې پرېښود کنه ؟ ...
د سپرو مشریوه اوږده خندا وکړه . بنا پیری ، لکه پانه رپیده سپن یې هم له
خولې نه ، نه خاته د سپرو مشرور نژدې شو :

ت ولې داسې رپیرې ؟ مه ویریره هیڅ هم نه درته وایم . هو ! هو !
داڅنې دې څنگه برېښي دي ؟ د سپرو مشر د بنا پیری په ځنوتکری ورسم

کړ. د سپرو د مشر په گوته کې د سرو گوتې پرک وکړ. د بنا پیری په
سترگو کې، لکه مات غمي او بنکې وځلیدې. د سپرو مشر بیا په خبرو
پیل وکړ:

— گوره بنا پیری! اوس خومې تکرې هم ستا پر مخ درسم کړ،
ستا پرده مې وکړه اوس خو...

اوس خوته... اوس خوته د گل نه یې! ته... ته زما یې... زما... پوه
شوې؟

د سپرو مشر بنا پیری ته خوله ورنژدې کړه. له خولې نه یې د شرابو توند
بوی ختو. بنا پیری وپورنیده او ناڅاپه یې پر مخ ورتو کړل.

شيبه وروسته د سپرو مشر او سپاره بیرته راوگرځیدل. د آسونو
پنبو پر ځمکه سره خاپونه جوړول. په نالونو کې یې تار تار څنې بنڅې
وې. د سپرو د مشر توره په وینو تکه سره وه. لکه د دوزخ داوړ لمبه پرک
یې واهه. په گوته کې یې دوې د سرو گوتې ځلیدې. گل نری نری زگیروی
کاوه دمات گلدان پر سړي مړې مړې او بنکې راڅخیدې او د بنا پیریانو
پر بنا رزلی وریده.

پېښور ۱۳۷۱

دوه دالماسو غمي

که څوک سوگند وکړي چې زه به له خدای سره خبرې کوم د خدای کتاب دې ولولي سوگند به یې پر ځای شي . ((په دنیا کې هېڅ داسې وچ اولمده نه شته چې د خدای په کتاب کې یې ذکر نه وي راغلی)) د خدای په کتاب کې راغلي دي :

— د خدای دلاری شهیدان به له ټولو نه ښکلي جنت ته ځي . په جنت کې یو جنتي په هغو ښلاگانو کې لوبیږي چې په دنیا کې دهغسې ښکلاگانو تصور هم نه شي کیدای .

مور شاعران هم عجیبه لیونیان یو ، یوه ښکلا له بلې ښکلا سره تشبیه کوو او یا بیخي دیوې داسې ښکلا لپاره چې په شعر کې یې نوم هم نه وي را وړل شوی یوه بله ښکلا دمستعار نوم په توگه راوړو . ماهم ډېر ځله دا گناه کړې ده . یو ځل مې په یوه شعر کې د خدای پاک د کتاب لپاره د خدای پاک شونډې دمستعار نوم په توگه راوړې دي . په یوه شعر کې مې لیکلي وو :

— « د خدای پر شونډو یز داني موسکا خوره وره شوه »

توبه مې دې وي خدایه ! گنہگار مې مه کړي ، نعوذ بالله زه خونه

پيامبر یم او نه والي، بس یو شاعر یمه هغه هم یو لیونی شاعر. په هم
دې شعر کې مې له خدای پاک نه پوښتنه کړې وه:
— «خدایه ته ووايه اوس چیرته گرځي؟»

دا ډېر اوږد شعر دی او ددې شعر دقهرمانې کیسه به ټکي په ټکي
درته وکړم. لومړی داهم واورئ چې ځینې ملایان او ځینې له خبرونه
خبرې جوړوونکي خلک پر ما ډېر زیات په غوسه وو. دوی هم ملامت نه
وو، ځکه دوی دلیل وړاندې کاوه چې په شعر کې لوی خدای داسې گڼل
شوی چې گواکې جسم لري. یعنی دخدای دشونډو ذکر په شعر کې
راغلی دی. ما له دې تورو نو څخه په دې ځان خلاصاوه چې دخدای پاک
دمقدس کتاب قران لپاره مې دخدای دشونډو مستعار نوم راوړی دی..
یعنې پر ځای استعاره مې راوړې ده چې پر خدای مین خلک ورباندې
پوهیږي. ځکه قران دخدای خبرې دي او له خبرو سره ژبه او شونډې ډیر
نژدې نسبت لري. خیر په هر صورت دا خبرې خو ورو، ورو سړې شوي،
که رښتیا درته ووايم زما دشعر هنگامه هم سره شوه. زه په دې هم
ځوریدم چې ددومره لویې او پاکیزه قهرمانې لپاره دویل شوي شعر
هنگامه خو باید ابدې وای. ځکه هغه خو دپښتو کالي په غاړه اسمانو
نو ته تللي وه چې هلته یې دسپورمې تکه سپینه چمبه وهله او دخپل
ازاد ناویتوب خوره او لاهوتي سندرې یې غږوله. اوس به له تاسو سره
سوال پیدا شوی وي چې هغه څنگه له تیاره ښاره آسمان ته لاړه. کیسه
داسې ده:

هغه ښار خوتاسې ټول پیژنئ چې دا ډېره موده کيږي هلته رڼا
مړه شوې، ژوند زخمي شوی باروت راژوندي شوي له مرگ نه ښامار
جوړ شوی دی او دښار لمر یې په ستونې کې پټ کړی دی. دشیپي
دسپورمې او ستورو په تنو هندارو کې دلمر درنا مخ نه لیدل کيږي. دښار
دگلونو لوگید دی او دښار ټول دیوالونه زخمي زخمي دي. دښار هر

ڪوڙهه يوه نوي اوڙوندي ڪربلا ترسيموي . له دي نه هم خبري چي په
 دي تياره بنار ڪي دانسان په جامه ڪي ڇيني ابليسان هم گرڇي . دوي
 په لاسونو ڪي اور او په سترگو ڪي داغونه گرڇوي . دوي بنڪلاگاني
 سوڇوي اوسپيني مني توري او داغمني ڪوي . ددي ابليسانو يوه ڍله
 اور په لاسونو او داغونه په سترگو ڪي دبنار ديوي ماني شپرم پور ته
 وختله ، دمانه په شپرم پور ڪي دشاعر ديوه ناويل شوي شعر پاڪيزه
 قهرمانه اوسيده چي دپرنتي په خبر پاڪه او ديوه ڄلاندستوري
 غوندي بي داغوه . قهرمانه لاسونه لپه ڪري وو او دلوي خدائي نه يي
 خپل تياره بنار ته درنا دعا ڪوله چي ناڇاپه يي ددروازي ڊبر سخت
 غرب واوريده . قهرمانه ولرزيده او په شونڊو ڪي يي درنا دعا نيمگري
 پاته شوه . مخامخ يي دابليسانو ڍله وليدله چي په لاسونو ڪي يي اورونه
 او په سترگو ڪي يي داغونه وو . قهرمانه دسپيني مرغی په خبر خان په
 پنجره ڪي وليد . دابليسانو پر داغمنو سترگويي لعنت ووايه . دڙوند
 پنجره يي له شپرم پورنه لاندي را وغورڇوله او دپرنتي په خير آسمان ته
 لاره . اوس چي پر ڪيسه پوي شوي تاسي به هم وائي چي دداسي
 قهرمانه لپاره خود داسي شعرويل په ڪارو ، چي دقهرمانه دروح په
 خبر بنڪلي وای . باور وڪري چي زه په خپله هم ڇوريدم چي يوي ڊبري
 ستره قهرمانه ته مڀ ولي داسي شعرويلي چي ڇوڪ يي نوم هم نه
 اخلي . په هر صورت ڪيداي شي ستاسو زره راباندي سوڇيدلي وي
 داسي هم نه ده . ڪله چي ڇه موده وروسته دقهرمانه تياره بنار ته لارم نو
 دقهرمانه هغه گاونڊي ته ورغلم چي دتياره بنار لپاره درنا پر
 سندرومين دي . دبنار خلڪ دده په باب عجيب ڪيسي لري . وائي :

- ڊير غريب دي خومينه يي ڊبره غني ده . له ووجود نه ضعيف
 او عزم يي دغره غوندي ڪلڪ دي . دي بايد دبنار ليوني مين وگنو . دي
 دبنار په غره ڪي اوسيري . دغره ٽولي وني آسمانه ته غڇيدلي چي دغره
 لاسونه بلل ڪيري . دا لاسونه په خپلو لپو ڪي درنا دعاگاني خدائي ته

رسوي . پاس له آسمان څخه د غره پرسراو د غره پر لاسونو داور له سيلی سره يو ځای د تېرونو باران وریږي د غره ډېر لاسونه د غره په پښو کې غوڅ ، غوڅ پراته دي . د ښار د لیونی مین ټولې جامې داور سيلی وړې او سوځولې دي . د ښار لیونی مین د دې لپاره چې تیاره ښار ته یې لېرنا ورکړې وي داور او لمبو کالی اغوستي او ځان یې هم له بریند توب نه ساتلی دی . په کوم غره کې چې دغه لیونی مین او سیري په دې غره کې د تکو سپینو او بې داغه الماسو ستره خزانه پرته ده . د ښار مین دا خزانه د ښار د ټولو مینانو او ښکلو لپاره ساتلې چې یوه ورځ به یې په ډالی کې ورکوي . په ښار کې د ابلېسانو هغو ډلو چې په لاسونو کې یې اورونه او په سترگو کې داغونه لري د مین پر خزانه ډېر ځله یرغلونه وکړل . غریبې زخمي ، زخمي کړ خو د ښار مین او د خزانی ساتونکي یو غمی هم ورنه کړ . مین ته هر غمی دایمان په خبرگران دی . دا بیخي د معجزې په خبر کله کله پېښیږي چې غر دموم په خبر نرم شي او د ښار مین دنور په لاسونو دوه غبرگ غمي را واخلي او د ډالی په ډول یې چاته ورکړي . دا د ښار د خلکو خبرې وي . زه حیران شوم چې دا څنگه ټول خلک په استعارو ، تشبیهاتو او سمبولونو خبرې کوي . دوی لکه چې ټول شاعران شوي دي .

زما په زړه کې د ښار د قهرماني کیسه داسې غوته شوې وه لکه د ښار د لیونی مین په غره کې پټ د الماسو غمي . ما دا غوته په زړه کې نه شوه ساتلای . زه نېغ د ښار لیونی مین ته ورغلم . په دې هیله چې دخپل زړه غوته ورته وسپرم . د قهرماني سندره مې ورته واوروله . د سندري له اوریدو سره سم د ښار د لیونی مین داوسیدو پر غره یوه ښکلي او غم انگېزه زلزله راغله او ماته یې دنور په غبرگو لاسونو د ډېرو سپېڅلو او بې داغه الماسو دوه غبرگ غمي را کړل . په غمیو کې د تیاره او ژوبل ښار ژوندی تصویر پروت و . دا دوه غمي د کابل دیوه شاعر دوي ځلیدونکي او ښکې وي چې د « ناهیدی » دروح په خبر سپېڅلي او بې داغه وي .

پېښور ۱۳۷۳

له نرگسه تر نرگسه

.....خه چې زه ليکم دا زما فطري حق دی . ته په دې کې خه مه وایه
چې زما په باب ولې ليکنې کوي . پر تا باندي چې کوم شاعرانه کيفيت
راځي او يا له يوې شاعرانه پېښې متاثره کيږي او شعر ليکي ايا چاته
حق ورکوي چې تاته ووایي :

— داشاعرانه کيفيت پر تا ولې راغی ؟ ته ولې له يوې پېښې
متاثره شوي ؟ له کومې پېښې چې ته متاثره شوي يې او يا همداسې په
نا خود اگاه ډول په خپل وجود کې ، په خپل زړه کې ، په خپل روح
کې سندريز کيفيت حس کوي ، د زړه په خوا کې دې په گوگل کې په
عمودي ډول خوږې خوږې څريکې پورته راو لاړيږي او د دې ټولو
خوشالوونکو او يا غموونکو دردونو په نتيجه کې کوم شعر ليکي ايا
چاته حق ورکوي چې تاته ووایي :

— دا ډول کيفيت ولې پر تا راغی ؟

زه خپل ځان ته هم حيران يم چې ستا په تش ليدو او اوريدو پر ما
دا د و مره بدلیدونکې زلزله ولې راغله ؟ زه خيال کوم چې لوی خدای زما
د زړه ، تخيل ..... واک ستا په لاس درکړی دی . ايا داربنتيا ده ؟ ته

خودې لبر له شپږم حس نه پوښتنه وکړه . زړه مې غواړي د ژوند ټولې
 ښکلاگانې ، غمونه ، دردونه ، برياليتوبونه او ناکامۍ يو په يو تاته
 ووايم . دا فطري ده چې هر انسان ، په خاص ډول کنجکاواو هنرمند
 انسان په خپل زړه کې ډېرې غوټې لري . هر څوک غواړي چې د زړه
 غوټې يو چاته وسپري . باور وکړه په خپل ټول عمر کې هر چيرته چې
 تللی يم خدای ډېر ښکلي دوستان راباندې لورولي دي چې يوه نيمه د زړه
 غوټه ورته سپرم او د زړه بار سپکوم . خو ستا له ليدو او پېژندو راپه دې
 خوا مې زړه له داسې ښکلو غوټو ډک شوی دی چې څوک يې په سپرېدو
 نه پوهيږي . زړه مې دا غوټې د الماسو او مرغلو په څېر ستا دراز غاړې
 ته ساتلې دي .

زه پوهېږم څومره چې زه ستا په باب بې کراره يم او څومره چې زه
 ستا په باب فکر کوم ته کيدای شي زما په باب هغسې بيکراري
 او هغسې فکر ډېر لږ هم ونه لري . ته داسې مه وايه چې زه ولې تاته
 مخاطب يم ؟ دا هغه خبرې دي چې زه يې بايد تاته وکړم . دا خبرې
 بايد د هوا د مرغانو په څېر آزادې وگرځي . زه پر دې مرغانو دا ظلم نه کوم
 چې د وجود په پنجره کې يې بنديوان کړم . زما د خبرو مرغانونه ، ته
 ديوي ښکلې او سمسورې ونې حيثيت لري . يوه ونه مرغانونه نه شي
 ويلي چې تاسې زما پر څانگو مه کښېښئ .

سره له دې چې ته يوه شپه هم زما درازونو او ريدوته نه يې ناسته
 خوزه بيا هم تا دخپل ځان لپاره د ټولونو ښکلې همرازه گڼم . ته به پر دې
 گډو وډو وځاندي خوزه پر دې گډو وډو نه شرمېږم او په ډېر صداقت سره
 دا هر څه درته ليکم . دا هر څه چې زه يې همدا اوس ليکم دا هغه خبرې
 دي چې همدا اوس زما په روح او زړه کې لکه دشنو او بو ويالې روانې
 دي . پر دې خبرو مې نه مخکې فکر کړی او نه مې مخکې تيارې کړې
 دي .

ته چې ما دخپل ځان په باره کې هر څه گڼې هغه ستا خوښه ده خوزه
 روحاً پرتا او ستا په باب د فکر او رياضت کولو روږدی يم. لکه يو شرابي
 او يا بل سخت نشه يي چې پر يوه نشه روږدی شي بې له نشې نه کرار نه
 لري. داداسې عادت نه دی چې پرېښودل يې اسان وي. پردې عادت
 «تاسره په عالم رويا کې مشغوليدل، مينه لرل» زما د، وس خبره نه ده.
 دا يوه خدايي پېښه بولم چې له دې پېښې خلاصيدل دخداي په لاس کې
 دي. نه پوهېږم چې خداي به په دې باب نور څه کوي؟ زه پردې مقدسه
 نشه روږدی شوی يم او دانشه له عبادت نه هم مقدسه بولم. ستا په باب
 چې وخت په وخت څه کيفيت راباندې راځي دا به درته ليکم او درليږم به
 يې. که ته پردې لېکونو ډېره خپه کېدې ستا خاطر به دومره وگرم چې
 داليکونه به نه درليږم خوله ځان سره به يې ساتم. زه ستا لپاره له خپل
 عشق نه رنگين او شاعرانه جهانونه جوړوم.

نيمه شپه ده، دريکشو او ازونه د شپې چوپتيا ماتوي. زه دخپلې
 تنها کوټې په کټ کې ناست يم او پر مخامخ مېز له ننگرهار څخه راغلي
 ميلمانه نرگس راته سترگې سترگې دي. ديوه نرگس دگل پرپانه ستا
 دنوم اول او اخر توري ليکل شوي دي همدا نن مازديگر مې په ښار کې
 ديوه ماشوم په لاس کې د نرگسو گيدی وليدې ماته يې دتېر کال د نر
 گس گلونه راپه ياد کړل چې وخت په وخت به مې اخيستل او ستا نوم به
 مې پرې ليکه. دتېر کال هغه نرگسي خاطرې رايادې شوې چې ته يو
 څه مهربانه وې. ماله ماشوم نه د نرگسو گيدی ستا په نوم او زما د وطن
 په نوم واخيسته. ماشوم راته وويل چې دادکابل نرگس دي. زه پوه شوم
 چې دپېښور خلک ټول افغانستان ته کابل وايي. له نرگسه تر نرگسه
 غموونکې شپې مې يوه په يوه پر زړه راووريدې. له صدر نه تېر ماښام
 پلې راروان وم دخپل دفتر تر ځای تاون پورې راتلم. په لاره کې مې
 «دشاعر او نرگس» په نوم يوه شاعرانه ډرامه گي په زړه کې جوړيده

ڊپر خوشحاله وم چې يو تخليق به وکرم او يوه کوچنی شاعرانه ډرامه
 گي به وليکم. له نرگسو نه به پوښتنه وکرم چې له ننگرهار نه ولې
 راغلئ؟ ولې داسې ستري برېښئ؟ له تورخم نه څنگه راتېر شوي؟
 نرگس به له دې نه ډپر خوشحاله وي چې دخپل ځان غوندي غمجن او
 ستري وطنوال يې پيدا کړي دي. دزړه خواله به راسره وکړي او خپل
 کوچني خودک زړونه به راته تش کړي. دزخمي بلبلا نو اوسترو بوراگانو
 کيسې به راته وکړي او د وطن دنجونو د تشوا اوريلونو کيسې به راته
 وکړي. زه په دې خيالونو کې راوړسیدم. د نرگس گلونو ته مې گلدان جوړ
 کړ. د گلدان تېرې څوکې زما گوتې هم ژوبلې کړې. نه پوهېږم زما هغه
 څيره لاسونه ولې دومره تنکي شوي دي؟ د گلدان له اوبو سره مې دوه
 څاڅکي وينې هم گډې شوې. د نرگسو گلدان مې مخامخ پر ميز راته
 کېښود او د حال په ژبه مې ورته وويل بڼه اوس کيسې وکړئ. نرگسو
 دخپلو کيسو پر ځای ستا کيسې را واخيستي. اخ ظالمي! زما په ټولو
 کارونو کې لاس وهنه کوې، خدای دې انصاف درکړي.

۱۹۹۴/۱۱/۱۸ پېښور ټاون، نيمه شپه

رنگينه ورکه

په ماشومو اداگانو د شاعر څنگ ته ورغلم. شاعر سترگې نه رپولې اوله ځانه ډېر لرې تللې و. ما پر خپلو ځنيو لاسونه را تېر کړل او د بنگړو شرنګا مې خوره شوه خو شاعر خپل ځان ته رانغی. هغه لکه چې نه زما ډېنگړو شرنګا اوریدلې وي او نه یې زما د ځنيو اولونګينو امیلونو خوشبويي حس کړې وي. همداسې په خپله ورکه پسې ورک و. یوه شپه یې په څنگ کې ودریدم. ورو ورو او په منظم تال مې له ځمکې سره پښه وهله. د پایزېب نرۍ شرنګا مې د شاعر له تخیل سره د شاعر په ورکه پسې لیرله. له ځان سره مې وویل:

— چې دا بیا په کومه رنگينه ورکه پسې ورک دی؟

زه یوې شپې انتظار هم سترې کړم. د دې لپاره چې د شاعر پام دخپل ځان پلور او اړوم او خپله ورکه زما په سترگو کې ولټوي په ناز ناز مې یو بیت ورته ووايه:

— راځه په یوې ورکې پسې د واړه وگرځو

لاسونه کړو یو بل ته ورپه غاړه وگرځو

شاعر سترگې نه رپولې او زما بیت یې وانه ورید. په ناز او شوخی

مې ورته وويل:

— ليونيه سلام!

زما سلام يې ادا نه کړ او زه له خندانه شنه شوم. زما خدا په غرونو کې انگازه خوره کړه. شاعر دسترگو په رپ کې خپل ځان ته راوگرځيد او ډېره سخته کړيکه يې وکړه:

— اخ ظالمې! مردې کړم.

زه بيا له خندانه شنه شوم او په خدا خدا کې مې ورته وويل:

— ولې خوتا به ويل چې خدا د ژوند مالگه ده. خوتا به ويل چې

زه او ته بايد وځاندو.

زه بيا له خندانه شنه شوم او شاعر ته مې وويل:

— ځانده کنه، ځانده چې خدا موسندريزه شي. شاعر نري

زگيروي وکړ او زما پرخوله يې لاس کېښود:

— دخداي په خاطر مه ځانده.

شاعر همداسې نري نري زگيروي کاوه. لکه چې ما په زهرو لړلې تېره توره وهلی وي او بيا مې پر زخمونو ورته چان شوې مالگه دورولې وي. لږه شېبه وروسته د شاعر زگيروي غلی شو او ما ته يې څير څير کتل. سترگې يې له پوښتنو کې وې. مایې په سترگو کې ټولې پوښتنې ولوستې، د پوې پوښتنې ځواب هم راسره نه و ځکه مې ځان تېر کړ او خبره مې په بله واړوله.

ما ځان د ماشومې غوندي مرور کړ او پر تنډه مې گونځې راخوري کړې. ماشوم ناز مې له ماشوم قهر سره گډ کړ او شاعر ته مې وويل:

— ته چېرې تللی وي؟

— په يوې ورکې پسې.

— په کومې ورکې پسې؟

— په يوې ښکلې او رنگينې ورکې پسې.

— ودي نه مونده؟

— نه!

— اوس يې نه لتيوي؟!

— ولي نه، اوس يې هم لتيوم.

— اوس يې چيرته لتيوي؟

شاعر موسکي شو او راته ويې ويل:

— ستا په سترگو کي.

ماته خدا راغله خو ډير ژر مې ځان له خدا نه وساته.
شاعر همداسې زما په سترگو کي سترگې گنډلې وې. ماورته وويل:

— خبرې وکره.

شاعر وويل:

— رانه ورکې دي.

بيا خدا راغله خو ومې نه خندل.

يوه شپه چوپه وم خوله چوپتيا نه په عذاب شوم. ځان مې يوڅه

زړور کړ او دشاعر د جیبونو په لتولو مې پيل وکړ. شاعر حيران شو او

راته ويې ويل:

— څه شی لتيوي؟!

ماورته وويل:

— خپله ورکه لتيوم.

شاعر وويل:

— ستاورکه څه نوميرې؟

ما ځواب ورکړ:

— ستا سندري.

ما دشاعر له جیب نه شعرونه راوايستل. شاعر وويل:

— داخو ټول تاراوړي دي او ټول به تاته ياد وي .

زه حيرانه شوم او په خپل ياد مې زور را وړ :

— ما کله راوړي دي ؟

په ياد مې نه شول خو دشعرونو په لوستلو مې پيل وکړ . دشعر هر
توري لکه يوه اوښکه او په هره اوښکه کې يوه سلگي . دشعرونو مضمون
لکه زخمونه او دردونه . ديو خو شعرونو له لوستلو وروسته مې سترگي
له اوښکو کې شوې او وړې وړې سلگي مې پيل کړې . شاعر ناخاپه
کړيکې وکړې :

— اخ ظالمې مېردي کړم .

ما په ژړا ژړا کې په ډبرې عاجزي ورته وويل :

— ولي ما خو خه خندلي نه دي !

شاعر په زگيروو کې راته وويل :

— خو اوښکې هم مالگينې دي . او دژوند دزخم لپاره .....

خبره يې پورده نه کړه او نري نري زگيروي يې پيل کړل لکه زما خوب
چې چا په زهرولرلې تېره توره وهلي وي او پر زخم يې چاڼ شوې مالگه
دورولې وي .

زه له خوبه راويښه شوم او شاعر ديوې رنگينې ورکې غوندي رانه
ورک شو .

۱۹۹۵/۱/۱۳ پېښور د شپې خه باندي يوه بجه

لښته

لکه چې اوس هم دهغې تنکې لښتې شخ اورم. زمور استاد ډېر
قهرجن سړی و. له چا نه به چې پرونی سبق هېر و په تنکې لښته به يې
واهه. استالا به هر سهار له خپل ځان سره يوه گېډې تنکې لښتې راوړې
او د ټولگي په کنج کې به يې نېغې کېښودې. مور به يو ځل خپلو
کتابونو ته بيا په کنج کې د تنکيو لښتو گېډې ته بيا توري تختې ته او
بيا استاد د ټنډې تختې ته وکتل. مور به استاد په ټنډه کې رڼا يې
لټوله. که استاد په ټنډه کې به مويوه ذره موسکا وليده په زړونو کې به
خوشاله شو او که استاد ټنډه به تروه وه زمور زړونه به لکه د مني پانې
ورپېدل او په زړونو کې به د لاسونو سوي راوگرځيده. زمور په زړونو کې
به سړې ليکې تېرې شوې. استاد به وويل:

— تاسو بايد سبق په ياد کړئ! له تاسو نه بايد سبق هېر نه شي!

زه نه پوهېږم چې تاسې ولې له سبق سره مينه نه لرئ؟!

ما به په زړه کې وويل:

— يا خدايه ته مې له سبق سره مينه پيدا کړې. يا خدايه ته مې

د اټول کتاب داسې په ياد کړې چې يوتکې هم رانه هېر نه شي.

مور به دتولگي پر زاره پبخول ناست وو ، استاد به زمور په منع کي
 گرځيده اولکه پوليس چي دډبرو خلکو په منع کي مجرم لتوي که له
 استاد سره به موسترگي ولگيدي لکه سري چي برېښنا ونيسي تکان به
 مو وخور اوسترگي به مو له استاد نه بل خوا اړولي . استاد لکه زمور په
 زرونو کي چي ناست وي ، زمور له منع نه به يې هغه څوک دپروني درس
 د يادوني لپاره پورته کړ چي پروني درس به يې هېر شوی و . بيا به مو
 ناخپه استاد دتنکي لښتي شغ واوریده . له چانه به چي پروني سبق هېر
 و ټول به يې تنکيو لاسونو ته په تنکيو لښتو ووهلو . استاد تنکي
 لښتي سخت سوی درلود . مور ټول ماشومان ووچي استاد به ووهلو
 خامخابه موژرل . کومو هلکانو به چي استاد له لښتي ژرلي ووبيا به
 نورو هلکانو ملنډي پرې وهلي او ورته ويل به يې :

— ته خود پر ژاړن يې !

هلکانو به زرونه ټينگول چي استاد له لښتي ونه ژاړي چي دنورو
 هلکانو دپېغور نه شي . هغه ورځ مي اوس هم په ياد ده لکه استاد
 دلښتي شغ چي اوس هم اورم . له مانه پروني سبق هېر شوی و . زه په
 ټولگي کي ډېر خپه ناست وم . له ځان سره مي ويل :

— اف خدايه داسبق له مانه ولي هېريري ؟ دازه ولي سبق نه شم

يادولي ؟

په زړه کي مي ډېرې دعاگانې کولې : يا خدايه ته خونن استاد
 سترگي پر ما وتري چي هېڅ مي ونه ويني . يا خدايه ! ... يا خدايه ...
 يو وار الحمد او دري واره قل هو الله احد مي وويل او پر ځان مي
 چوف کړل . . . . . بيا مي الحمد الله پيل کړه لامې پوره کړې نه وه چي
 استاد راباندي غږ کړ :

— ته پاڅه پروني سبق ووايه ! زه لکه پانه رپېدم ددرس له ويلو

وراندي مي خپل بني لاس استاد ته دوهلو لپاره وړاندي کړ . دوه دري

لښتې يې سخت سخت وو هلم . ښي لاس مې د څلور مې لښتې تاب نه درلود . بيا مې کين لاس داستاد تنکي لښتې ته دو هلو لپاره وړاندې کړ . استاد کين لاس ته هم خپله تنکي لښته بېدرېغه را خلاصه کړه . لښته زما پر کين لاس باندي ماته شوه خوزما په کين لاس کې يې ژوره تغمه جوړه کړه . سخت درد مې حس کړ خو دنورو ټولگيو الو له پېغوره مې زړه ټينگ کړ . لاسونه مې په تخرگونو کې ونيول او له ځانه سره مې پټ پټ ويل :

— وى الله ... وى الله .... استاد ته مې پټې پټې په زړ کې

ښېرې کولې . استاد راته ويل :

— له تانه همېشه سبق هېر وي . ته له سبق سره هېڅ مينه نه لرې

. ما خپل کين لاس ته وکتل د کين لاس په تنکي ورغوي کې مې تغمه غځيدلې وه او سخت سوي يې کاوه .

اوس له هغه ماشومتوب نه ډېر کلونه تېر شوي دي خوزما د کين

لاس په ورغوي کې د تنکي لښتې تغمه اوس هم ژوندى ده . دې تغمې ته

چې گورم ټول سبقونه را ياد يري . اوس مې هېڅ سبق نه هېر يري ، اوس

مې له کتابونو سره مينه پيدا شوې ده . اوس مې هېڅوک لاسونو ته په

لښتونه وهي . اوس همېشه کتابونه گورم ، سبقونه وايم . اوس مې

سبقونه ښه ياد يري . ياديدل خوڅه کوي چې هېڅ مې نه هېر يري . اوس

مې له کتابونو سره مينه پيدا شوې ده . اوس مې له تنکيو لښتو سره هم

مينه پيدا شوې ده . لښتې لويې لويې ونې شي . ځنگل شي . باغونه شي

، ميوي نيسي ، سيوري خوروي . لښتې سړي ته يو څوک وريادوي

. داسې يو څوک چې د گلونو غوندي ښکلی نوم لري . چې د تنکي لښتې

غوندي ځواني لري .. چې باد يې نه شي ماتولى . چې پرسر گيدى گيدى

گلونه گرځوي . چې گلان يې خزان نه شي ريزولى .

ډېر پخوامې په يو کتاب کې لوستي وو ..... نه نه توبه مې دې

وي خدايه، زما ديوه ورک شعر يوه کړی وه:

— «دغزل مسرې لکه دزړه تغمې دي. داسې تغمې چې يو خور
درد لري. دخپل ورک شعر دا کړی زما هېڅ نه هېريري. بيخي لکه زما
دزړه تغمه داسې ده. لکه يو چا چې زما زړه په تنکي لښته وهلی وي. لکه
چې لښته زما دغزلونو او سندرو استاده وي.

۱۹۹۴/۱۲/۳ پېښور

دلر کلي ملنگ

خه موده کيږي چې زه ليوڼي سپي خوږلی يم. زما په ستوني
او تتر کې د ليوڼي سپي د غاښونو زخمونه دي او زما پرمخ باندي د ليوڼي
سپي نو کارو ژورې ليکې تېرې کړې دي. داسې بريښي چې د ليوڼي سپي
ليوڼيو زهرو زما پر زړ او دماغو اغېزه کړې وي. زه کله کله ناخاپه
ليوڼي ژړا پيل کړم او کله کله له لېوڼي خندانه شين شم. زما لېوڼي ژړا
او لېوڼي خدا زما له گاونډيانو خوبونه تښتوي. کله چې ژاړم زما
اوبنکې زما پرمخ د ليوڼي سپي د نوکارو په ژورو کړښو کې رابهيري
تودي اوبنکې مې وچ زخمونه تازه کوي او يو تريخ درد را کوي. کله چې
له خندانه شين شم د تتر او ستوني زخمونه مې هم خولې خلاصې کړي او
د درد ليوڼي څريکې په کې راويښې شي.

بيگامې هم يو لېوڼي خوب لیده. زمور د وطن پاچا مې په
خوب لیده. پاچا پر يوه ځليدونکي آس سپور وي. توره دريشي يې
اغوستې وي او دخولې په تاج کې يې د باز تصوير وي. په پاچا پسې
وروسته يو لوی لښکر روان وي. ټول لښکر توري دريشي اغوستې وي
. د پاچا له زرین آس نه وړاندي يو تخت روان وي او پر تخت باندي

تابوتونه وي. تابوتونه په گلونو کې پټ وي. پر گلونو باندې د شاتو
 مچۍ او بوراگان هم گرځي. په فضا کې يو غيبي غمجن موزيک دروان
 تخت پر سرد تابوتونو درناوي لپاره غبرول کيږي. ټول لښکر
 ورو، وروسلگي وهي. د ټول لښکر له سترگونه مري مري اوښکې
 رابهيږي. د پاچا له سترگونه هم غبرگي غبرگي ځليدونکې اوښکې
 رالويږي. د پاچا د ځليدونکي آس په سترگو کې هم اوښکې پندې وي. زه
 د پاچا په سترگو کې اوښکو ته بيا د لښکر اوښکو ته او بيا په گلونو کې
 پټو تابوتونو ته گورم. په زړه کې راگرځي چې په تابوتونو کې مري به
 ليو نو سپوڅورلي وي. ماته هم ژړا راځي او ورو، وروسلگي وهم
 موزيک لاسې غمجن کيږي اوزه د موزيک له غمگينو څپو سره تپرو
 وختونو ته ځم. هغه وخت چې زه دمکتب په لومړي ټولگي کې وم. پاچا
 زمور کلي ته راغلی و. د سپورمي غوندي پر تک سپين آس سپور
 و. دستورو غوندي تکې سپينې جامې يې اغوستې وې او د لمر غوندي
 تک سور او ځليدونکي تاج يې پرسرو. د تاج پرسر يوه ځليدونکي باز
 وزرې غوړولې وې. د پاچا ټول لښکر تکې سپينې دستورو غوندي
 دريشی اغوستې وې. د خوشحالي موزيک په فضا کې خورو. د پاچا
 پرسر د سپينو کوټرو سيلونو دوره وهله. خلکو به ويل چې دا دسخي
 صاحب دزيارت کوټري دي. چا به ويل چې له ارم نه دوزرو په جامو کې
 بناپېري راغلي دي او چا به آن د پريستو گومان پرې کاوه. زمور د کلي
 سپين سرې د پاچا ليدو ته کتار ولاړې وې. د دوی دا پخه عقیده وه چې که
 هر چا د پاچا مخ وليدو د دوزخ اور پرې حرام دی. مور دمکتب ټولو
 هلکانو پاک کالي اغوستي وو. په لاسونو کې مو د گلونو گيډۍ نيولې
 وې او په ټوله لاره مو گلونه شيندلي وو. مور پاچا ته ترانه ويله. د ترانې
 کړۍ وه: «عمر دې دېر شه پاچا، پاچا له آس نه را کوز شو او پلي زمور پر
 خوار روان وو. ماشومانو گلونه پرې شيندل او پاچا يو يو ماشوم پرتندي

بنکلولو . کله چې زما د بنکلولو وار شو په مینه مې د پاچا په سترگو کې
سترگې وگنډلې . د پاچا په سترگو کې د خوشحالی او ښکې لکه ستوري
وخلیدې . زما په سترگو کې هم د خوشحالی او ښکې راغلي . پاچا
پر تندي بنکل کړم او زما پر مخ یې لاسونه راتېر کړل .

# # #

دموزیک یوې بلې غمجنې څپې له تېرو وختونو بیرته
راوگرځولم . د پاچا په سترگو کې دوه څاڅکي او ښکې لکه دوی هنداري
ځلیبري . په دې دواړه هندارو کې مې دلر کلي دملنگ یو تصویر
ولید . د تصویر په لیدو مې ټول هغه ملگري را په یاد شول چې ما غوندې
په لر کلي کې اوسېږي او ټول ما غوندې لیونو سپو خورلي دي . له پاچا
نه مې کرکه راغله په زړه کې راوگرځیدل چې زموږ پاچا به خامخا دلر
کلي ملنگ ته ازار رسولی وي . ورو ورو جلالی کیدم . له
تابوتونو تېر شوم . په رپیدلو شونډو مې په گلونو کې پتو تابوتونو ته
دعا وکړه او نېغ د پاچا د ځلیدونکي آس خواته ورغلم . مخکې له دې چې
پاچا ته لاس ورواچوم او له آس نه یې لاندي راوغورځوم پاچا په خپله له
آس نه راکوز شو . پاچا دیوه لوی حکیم او روح پیژندونکي په څېر زما په
سترگو او څېره کې هرڅه لوستلي وو . بې له دې چې پوښتنه ترې وکړم یو
سوراسویلی یې وکړ . له سترگونه یې در در اوښکې تویې شوې او
داسې یې راته وویل :

— دېر کلونه وړاندې دلر کلي ملنگ راغلی و . زه دملنگ سلام
ته له تخت نه راکوز شوی وم . دملنگ په کچکول کې مې د دنیا تر ټولو
ښکلې او قیمتي مرغله چې شاعران او عارفان یې د خدای او د مینې
کور بولي اېښې وه . . . . .

زه بیا جلالی شوم د پاچا گریوان ته مې لاس واچاوه :

— نوبیا ولې لیوني سپي راښکاري؟ نوبیا یې ولې د لیوني سپي

خرمن اغوستي ده . راکره خواب راکره . ما دپاچا پر مری زور وکر . سا
می بنده بنده شوه زخمونو می درد وکر . ناخاپه له خوبه راوینن شوم
لا سونه می په وینوسره وو . تول گاوندیان می پر چیغواو نارو له خوبه
راپاخیدلی وو . یوبل ته یی سره ویل : دالیونی وگوری!

۱۹۹۵/۱/۲۴ پېښور

عاشقانه ليکونه

له هرده کاره يې ويستی وم. هميشه به مې عاشقانه ليکونه ورته
ليکل او وراستول به مې. لنډه دا چې سم مجنون يې رانه جوړ کړی و. زه
به په هغې پسې ډېر گرځيدم خو هغه به مې کله کله د ډېرې لږې شېبې
لپاره وليده. زه به د ښار په څلور لارو کې ليونې ليونې ورپسې گرځيدم.
چې سره مخامخ به شوو له ډېرې حيانه به تکه سره شوه. دسر په اشاره به
يې سلام وکړ او په سترگو کې به يې يوه دنيا مينه را کړه. نه پوهېږم چې
په سترگو کې يې دکوم جادو اثر و. ما به داسې وانگيرله چې د ښار په
څلور لاري کې هېڅ ژوندي ساري نه شته. دموترو او ريكشو
عذابونکي غبرونه مې له سره نه اوريدل. لکه دوه په دوه چې په يوه لويه
دښته کې ولاړ وو. زما به يې دسر په سلام دزړه سود ونه شو. دستري مه
شي لپاره به مې لاس وروغځاوه. هغې به هم لاس په ويرد را اوږد کړ
دهغې پوست او غوښن لاس به مې لکه د حضرت خضر لاس خوږ او څه
لږ غوندي کلک په لاس کې ونيو. په گوگل کې به مې په عمودي ډول خو
ږې خوږې څيرکې وغځيدې او يوه شېبه به ځان راته دميني پاچا
وبريښيده. ما به يې سترگو او مخ ته کتل. په اننگو به يې د حيا سره تله

اوراتله . په ترترزي ژبه به يې زما نوم واخيست :

«..... زما بیره ده زه به لاره شم !» لکه ژوندی کب چې

دسري له لاسه وښويږي داسې به يې لاس زما له لاس نه وښويده . ما

به هم په زړه نا زړه ورته وويل :

— په مخه دي گلونه .

زما له مخه ښي سره به داسې موسکي موسکي روانه شوه لکه قدم

په قدم چې گلونه په بدرگه ورسره ځي . زه به ترهغې پورې په همغه ځای

پورې ميخ وم چې دښار په گڼه گڼه کې به رانه پنا شوه . دموترو او

ريکشو بورنوونکي غبرونه به مې واوريدل . زړه نازړه به راروان شوم

. ټولو لارويو به راته کتل او ځينو کسانو به يو بل ته څه سره ويل . ماته

به يې وکتل او بيا به يې په خپلو کې سره وخنډل . زه به دښار له گڼه گڼې

را ووتم او دخپل زړه په خلوت کې به مې دميني رياضت پيل کړ . دې

رياضت به يو ډول عاشقانه او کلاسيکه خوشحالي هم لرله . زه په دې

رياضت داسې روږدی شوی وم چې ملگري او دوستان به مې په ټوکو او

خبرو بوخت پرايښي وو او زه به دزړه په خلوت کې غلی ناست وم . دکوم

ملگري به راپام شوله خندانه به شين شو او بيا به يې دمجلس نورو

ملگرو ته وروښودم

— دابيا چيرې تللی دی ؟ يوه بل ملگري به مې وويل :

— هلکه مين خوبه نه يې ؟

دپخوا په خبر مې له خپلو ملگرو سره ټوکې ټکالې نه کولې . که په

مجلس کې به پر يوه مهمه خبره خبرې پيل شوې ما به هم يو څو خبرې

وکړې . خپلو خبرو به خوند رانه کړ او دخپلې ميني په باب به مې تصور

پيل کړ . له سياسي بحثونو مې بد راتلل . که به مې ملگرو سياسي خبرې

اوږدې کړې زه به ډېر په عذاب شوم . مابه په زړه تنگی سره ورته وويل :

— خدای ته وگورئ دا خبرې پريردئ ! ملگرو به مې وخنډل او راته

وبه يې ويل :

— ستا ولي زړه په تنگ شو ؟ همدا زموږ د وطن تراژيډي دنړۍ

لپاره دورځې خبره ده . زموږ چې خپل وطن دی دخپل وطن په باب خو
بايد خبرې وکړو .

ما به ورته وويل :

— په خبرو خو وطن نه جوړيږي . دوی به راته وويل :

— نو په څه شي جوړيږي ؟

ما به ورته وويل چې په مينه جوړيږي .

ملگرو به مې په خدا خدا کې راته وويل :

— چې سياسي خبرې دې نه خوښيږي نو ته ووايه دڅه شي په باب

خبرې وکړو ؟

دملگرو ددې پوښتنې لپاره به زما دزړه ځواب دا و ، چې دميني په

باب خبرې وکړئ .

ما به په زړه کې وويل :

— کاشکې د وطن په باب يې هم دهغې غوندي بنکلي خبرې کړې

واي له چا سره چې زما مينه ده . ملگرو به راباندې غږو کړ :

— تاته وايو دڅه په باب خبرې وکړو ؟

تولو ملگرو به مې په کرس کرس وخنډل .

له يوې ورځې نه به بلې ورځې ته بدلیدم او دهغې دميني په باب په

خيالونو کې ډوبیدم . تر نيمې شپې به وينښ ناست وم او دهغې په باب

به مې فکر کاوه . عاشقانه ليکونه به مې ورته ليکل او ورليبرل به مې . تر

يوې مودې خو مې دا ليکونه له خپلو ملگرو پټ وساتل . زړه مې له دې

پټ رازنه ډک شو او نور دراز ساتلو يود ذره ځای هم په کې نه و . دو مرد

له دې عاشقانه رازونو ډک شو چې نښې يې زما په خبرو کې وځليدې .

دانښې نښانې زما ملگرو وليدې او په هر څه وپوهيدل . زما د عاشقانه

ليکونو خبرې زما دملگرو دمجلس خبرې شوې. ما به هغې ته بيا بيا عاشقانه ليکونه ورليبرل خو هغې به چې پخوا کله نا کله ديوه نيم ليک لند غوندي خواب راکاوه اوس يې له خواب ليکلو قسم کړی و. لکه زما ليکونه چې هېڅ ورته رسيدلي نه وي، لکه زما ليکونه دمني دونو پانې وي چې سرې سيلی يې يوه خوا او بله خوا تښتوي.

لنډه دا چې زما په دې نوې غوریدلې سپرلنی مینه ډېره ژر دمني سپېره سيلی راوالوته. ما دې پوښتنو ته هېڅ خوابونه نه لرل:
- هغه ولې داسې ژر بدله شوه؟

- هغه زما پر دې لیونی مینه ولې شکمنه شوه؟

بيا مې په زړه کې وويل: ما خو هميشه په خپلو ليکونو کې هغې ته ليکلي چې تاسره مینه کول ديوه ډېر پټ راز په څېر په زړه کې ساتم.
بيا مې په ځان پورې وخنډل او ځان ته مې وويل:

- هغه زما په زړه کې اوسيری، دهغې يادونه هم زما په زړه کې اوسيری. دهغې دمینی ټول رازونه هم زما په زړه کې اوسيدل. اوس خو هغه رازونه زما له زړه نه تللي دي او دنيا پرې خبره ده. دا چې هغه او دهغې رازونه سره گاوندیان وويو گاوندی دبل گاوندی له حاله خبریږي. ما چې دهغې گاوندیان ونه ساتلای شول دمرورتوب حق خولري. بيا به مې ځان ته تسله راکوله چې خدای به يې راپخلا کړی. مرورتوب هم يو ډول مینه ده. مروره خودې وي خو خدای دې وکړي چې له ماسره يې کرکه نه وي پيدا شوې.

اوس مې له مخکې نه هم ډېره په زړه را وريده. هره شېبه مې دهغې په باب فکر کاوه. که پر لاره به تلم هم دهغې په فکر کې به وم او که په دفتر کې به په کار بوخت وم هم دهغې په باب مې فکر کاوه. تر نيمې شپې به يې په یاد کې يوازې ناست وم او په یاد یاد کې به يې خوب

يوورم.

نن چې زمور د دفتر دلويې او سپنيزې دروازي زنگ ووهل شوزه
د خپل کار د کوتي پر خاي په يوه بله کوته کې د کوم عاشقانه ليک په
ليکلو بوخت وم. په زړه کې مې وويل: څه چې هر څوک وي هسې هم
څوکيدار په دروازه کې شته. په دې منع کې يوه شېبه تېره شوه
، عاشقانه ليک دې خاي ته ورسيد:

— «بڼه! ته ولې له مانه مروره يې؟»

د دې جملې له ليکلو سره سم د دروازي د زنگ و هونکې په فکر کې
شوم. په شپږم حس کې را وگرځيدل: هسې نه چې هغه زما پوښتنې ته
راغلي وي؟ عاشقانه ليک مې په دې جمله چې

«بڼه! ته ولې له مانه مروره يې؟» بس کړ او له نورو هغو عاشقانه
ليکونو سره مې په يو کتاب کې کيښود چې دهغې د مرورتوب په زمانه
کې مې ليکلي وو او ورليږلي مې نه وو. کتابونه او ليکونه مې را
واخيستل او خپل دفتر ته راغلم. په دفتر کې د دروازي څوکيدار ولاړ
و، زما په ليدو حيران شو او سمدلاسه يې راته وويل:

— ته چيرته په دې سپينه ورځ ورک وي؟! څوکيدار يو ډول
دمينې او ناز په انداز کې راته وويل: هغې غريبې خويوه شيبه انتظار
هم وکړخو ته پيدانه شوي. ډېر مې ولټولي ته په کوم کونج کې غلې وي
؟ د څوکيدار له خبرو او دده له خبرې نه په هر څه وپوهيدم. زړه مې په
گوگل کې په توپوشو. څوکيدار ته مې وويل:

— ته څوک يادوي؟! چازما پوښتنه کوله؟

څوکيدار راته وويل: يوه لوړه بنايسته نجلی وه، سرې جامې يې
اغوستې وې، مخ يې نيم پټ و او ليونې غونډې سترگې يې وې.
په شونډو کې مې ورو وويل:

— ليونې غونډې سترگې يې وې.....

د خاطر په هنداره مې دهغې تصوير راغی. کتابونه او ليکونه مې په

څنگ کې راواخيستل او بې له دې چې د دفتر له امر نه اجازه واخلم
 ليونى ليونى له دفتره راووتم. دسترگو په رپ کې د بنار څلور لاري ته
 راورسيدم يو خوا او بل خوا ليونى ليونى گورم. په بنار کې گڼه گڼه ده
 . موټرې دي خلک دي يو خوا بل خوا روان دي. زه لالهانده او ليونى
 ليونى يو خوا گړندى گړندى لارشم بيا راوگرځم. زه داسې انگيرم چې
 ټول خلک ماته گوري خو خلک دومره وزگار نه دي چې ماته وگوري او
 ننداره مې وکړي. زه د سرو جامو والا لورې بنا يسته نجونې چې مخونه
 يې نيم پټ وي گورم. د سرو جامو والا لورې او بنا يسته نجونې ډېرې وي
 خو د ليونو سترگو والا يوه هم په کې نه وي. زه له خان سره وايم: اف
 خدايه! څه شوه؟ چيرته ترى تم شوه؟ چې دابه څنگه راغلي وي؟ چې
 زما عاشقانه ليکونه به ټول زما په وړاندې خيري کوي او اور به ورته
 اچوي او که زما مينې ته به د احترام سر تپتوي؟

زه د سرک پر غاړه لالهانده روان يم، يو خوا بل خوا ليونى ليونى
 گورم. پر هېچا مې سترگې نه خوږيري. همغه ليونى سترگې لټوم
 . ناڅاپه مخامخ سترگې اړوم، يو بنا يسته موټر راروان دى. د موټر
 واگې د يوې لورې او بنا يسته نجلى په لاس کې دي. د نجلى کالى تک
 سره، بنکلى مخ يې نيم پټ او ليونى ليونى سترگې يې دي. زه په زړه
 کې وايم چې خپله ورکه مې ومونده، اوس به مې له دې څلور لاري اوله
 دې گڼه گونې ډېر لرې يوه بنکلي او آرام ځاى ته يوسي او هلته به زما
 ليونى مينې ته د درناوي سر تپت کړي.

زما پر وچو شونډو سوښنه موسکا خورده شي. د کيسو د يوه سوښن
 اتل په خير ولاړ يم او د بنا يسته نجلى د بنکلي موټر دودريدو انتظار گالم
 . موټر رانژدې شي او زما سترگې د بنا يسته نجلى د ليونو سترگو له ځلانه
 وېرېښي. موټر ډېر گړندى تيريري خو د تيريدو په حال کې مې ډېر سخت
 ووهي. زه د سرک پر غاړه ډېر سخت راوغورځم. زما پر کتابونو

دبنايسته نجلۍ دموتير تايرونه تېر شي . کتابونه مې پانې ، پانې شي او
د کتابونو له منځ نه زما عاشقانه ليکونه باد خواره واره کړي . دېر خلک
پر ما راتول شوي وي خو چې خواره واره ليکونه ووينې زه په خالي ميدان
پاتې شم او خلک زما په عاشقانه ليکونو پسې خواره شي . دبنايسته
نجلۍ موتير مخ په بره گرندی روان وي . دشاله خوا د پوليسو موتير د خطر
د سرو خراغونو او بورنوونکي هارن سره دبنايسته نجلۍ موتير خاري . زه
نه پوهېرم چې ولې دبنايسته نجلۍ ته په زړه کې دعا کوم :

— خدای دې يې په پوليسو ونه نيسي ، پوليس دېر ظالمان دي . ها
خوا زما عاشقانه ليکونه ټولو خلکو نرو او بنځورا اخیستي وي . يو
څوک دا جمله په لور غبر سره لولي :

— «بڼه! نو ته ولې له مانه مروره يې ؟» ددې جملې په اوریدو ټول
خلک په برک برک خاندې او په دې خدا پسې زه هم له درانه خوبه
راوینښ شم .

۱۹۹۴/۱۲/۱۵ نيمه شپه ، پېښور

د پربنتي د لاس غوته

د زمانې له اوږې نه راكوزه شوې وه . كاغذونه او قلمونه يې دراز
د غوتې په خپر په لاسې بكس كې اچولي وو . زمانه يې په لاسې بكس
كې اچولې وه ، لاسې بكس يې اوږې ته اچولې و . سپين مخ ، سره انگي
، تورې خنې لكه لوگي پرسر گرځنده ډيوه د بنار په څلور لاري كې
گرندې گرندې روانه وه . اخوادي خوا يې ليوني ، ليوني كتل . لكه كوم
صوفي او فلسفي چې د بنيادمو په ډك بنار كې په رڼا ورځ ډيوه په لاس
انسان لتوي .

موراو پلار پرې د ډيوې نوم اېښی و . لوی خدای پرې دشاعری
اولیکوالی گلونه لورولي وو . ډيوه ډيوه لرې كلي اوسيدونكې وه خو
كله كله به په نويو شعرونو پسې په بنار كې هم گرځيده . لكه د شاتومچي
به يې د غزل د گليانو قافيې راټولولې . كله كله به افسانې په دي پسې
گرځيدې ، شعرونه به ورپسې گرځيدل او د غزلونو قافيې به ورپسې
گرځيدې .

نن ورته خان په رښتيا پربنته برينيد . د لاسې بكس بند يې په

کینه اوږده کې اچولی و، اولاسي بکس به يې کله کله له زړه سره ټينگ ونيو. په زړه کې به يې خوږې، خوږې څړيکې وغځېدې. په بکس کې يې له غزلونو، شعرونو، داستانونو او قلمونو سره سره د ډيوې د شعرونو دمینه وال او عقيدت مند هغه ليک هم ملگری و چې ډيوې ته يې د پښتې لقب ورکړی و. دخپل هنر دمینه وال پردې خبره چې دې ته يې د پښتې لقب ورکړی و سوچ کاوه:

— داڅنگه ليونی دی چې ماته د پښتې لقب را کوي؟ هسې نه چې په دې خبره گنهگار شي. انسان ته د پښتې ويل توبه خدايه! زه خو انسان يم، انسان خو هميشه له سهوې او خطا سره دی. بيا به په زړه کې وروگرځيدل:

— «زما د هنر او شعر مينه وال به هسې ځان ليونی بنودلی وي کيدای شي له خپل ليونتوب سره سره به په ډېر څه پوهیږي. زما په خيال د داسې ليونی له خوا ماته د پښتې لقب را کول له شاعرانه تشبیه سره سره فلسفي او معنوي ريښه هم لري. ځکه انسان دلوی خدای خليفه دی. انسان اشرف المخلوقات دی. د انسان مقام له پښتونه هم اوچت دی. انسان ته خو پښتو هم سجده کړې ده، کيدای شي د پورتنیو دليلونو په رڼا کې به يې ماته هم د پښتې لقب را کړی وي.»

ډيوه په دې چورتونو کې ډوبه وه چې يو چایې ناڅاپه اوږې ته لاس واچاوه اولاسي بکس يې د سحرگو په رپ کې ترې يو وړ. ډيوې کړيکه وکړه:

— دشيطان زويه!

ډيوه لکه بريننا نيولې په ځمکه پورې ميخ شوه، رنگ يې سپين تبتيدلی و او په زړه کې يې له ټولونارينه وو سره کرکه راغلي وه. څو گامه وړاندې پر موټر سايکل سپاره ځوان د ډيوې په لورتي مخ راواړاوه. د ډيوې لاسي بکس يې په لاس کې وزن گاوه، په زوره زورده يې

و خندل او موٽر سايڪل يي مخ په ويراندي گرندي روان ڪر. ڊيوپ وريسي
کتل خو ڄوان د بنياد مو او موٽرو په منع ڪي له سترگو پناه شو. لڙه شيبه
وروسته ڄوان هلڪ له موٽر سايڪل سره دخپلي لويي بنگلي په باغ
ورننووت، په درنگ شيبه ڪي يي دخپلي ڊلي انڊيوالان راتول ڪرل
زنگ يي وواهه. دسترگو په رپ ڪي دپاخه عمر يوسري چي پلن ٿٽير،
قوي اندامونه، فولادي لپچي او توري غٽي غٽي سترگي يي لرلي راغي
او ڄوان ته يي وويل:

— جي صيب! ڇه موويل؟ حڪم!

ڄوان دنبڙينه لاسي بڪس زنجير خلاص ڪر، په بڪس ڪي يي لاس
وواهه. ٽول شيان يي له بڪس ڇخه راوايستل، له خندانه شين شو:

— داخوتول کاغذونه او قلمونه دي، دا يو ڇورويي خواهم په ڪي

دي.

دڄوان ملگرو په برڪ برڪ و خندل. ڄوان په داسي حال ڪي چي
پرڇيره يي دبرياليٽوب او غرور نخني غڙيل ڪي وي خپل جيب ته لاس
ڪر. له جيب نه يي دپيسو بندل را واخيست. يو ڇو نوٽونه يي نو ڪر ته
ورڪرل. دپاخه عمر نو ڪر ته يي په ظنزيه انداز وويل:

— هلڪه موٽر دي ستارٽ ڪره! دسترگو په رپ ڪي ڇه مپوه، مپوه

، بسڪٽ مسڪٽ راوره چي نن تاسو ٽولو ته يوه نوي او خوندوره خبره
ڪوم. داسي خبره چي نه به موليدلي وي نه به مو اوريدلي.

دپاخه عمر نو ڪر پيسي واخيستي موٽر يي چلان ڪر او دنبنگلي دباغ
له لويي دروازي راو، ووت. لڙه شيبه وروسته يي دخوراڪ ڇه شيان
راورل. ڄوان په خدا خدا او په يو ڊول ويار له نجلي نه د بڪس دتنبتولو
ڪيسه و ڪره. ڄان ورته دفلمونو بدماش برينبيده. د لاسي بڪس کاغذونه
او قلمونه يي سره وارول راوارول. ديوه ليڪ عنوان يي په لور غبر
واوراوه:

— (د شعرونو او هنر د پربنتي په نوم) له دې سره ټولو په کرس کرس
و خندل. د دې له ملگرو نه يې يوه شوخ ملگري په طنز په انداز وويل:
— هلکه سمه پربنته دې ازار کړې ده، هسې نه چې عملنا مه دې په
سره قلم وليکي او دوزخ ته دې وليږي.

بدمعاش هلک يې بيا کاغذونه واړول راواړول او ويې يل:

— او هو شاعره هم ده. غزلې يې ليکلې دي. چې هم پربنته ده او هم
شاعره داسې بريښي چې دخلکو عملنامې يې ليکلې دي. عاجزه
عملنامې مې ترې وټنټولې خدای ته به څه ځواب وايي؟ بدمعاش هلک
په خوشالي چيغې وکړې:

— تاسې غور شئ يو داستان يې ليکلی دی. زه يې داستان درته
اوروم. تاسې ټول راته غور شئ چې پربنتي داستان ليکلی دی که دچا
عملنامه؟ د داستان نوم دی ((د صيب دکشري بي بي زوی))
ښه! داستان داسې پيل کيږي:

— د ځوانۍ عمر يې په چرچو او ميلو کې تير کړ. په پاڅه عمر کې
يې له يوې ډيرې ښايسته تنکې پيغلې سره واده وکړ. خپله ناوې يې له
سرنه تر پښو پورې په سرو او سپينو کې پټه کړه. د ناوې کورنۍ ته يې په
لکونو پيسې او نور سره او سپين ورکړل. څو کاله وروسته يې له يوې بلې
څوارلس کلنې نجلي سره واده وکړ. بالاخره ډير کلونه وروسته چې د عمر
پاڼه يې په ژيريدو وه له يوې بلې چټې او پخې پيغلې سره واده
وکړ. دا واده په داسې درب او دروب تر سره شو چې په ټول وطن کې يې يو
ريکاډ ټينگ کړ. د ملک لويو لويو وزيرانو، سياست مدارانو، لويو لويو
تجارانو، مشهورو ډمو او سرودگرانو گډون په کې کړی و. د ناوې پر
کاليو، لاسونو او پښو سره نه ځاييدل. د ناوې دنگه غاړه د الماسو
اميلونو درنه کړې وه. څه موده وروسته د صيب کشره او نوې بي بي په
يوه داسې نامعلوم رنځ مبتلا شوه چې نه يې څوک په دم پوهيدل او نه په

دارو. په نه خبره به په عوسه كیده. دخپلې غاړې امیلونه به یې شكول. د سرو بنگرې، لښتې او پایزیبونه به یې ماتول. صیب كشرې بي بي ته د ډیرو دم گرو او تاویز گرو دمونه او تاویزونه راوړل خو د كشرې بي بي لیونتوب له یوې ورځې نه بلې ورځې ته پسې زیاتیده. صیب بالاخره په دې راضي شو چې كشره بي بي د ښار لوی ډاکتر ته هم لاره شي. صیب خپل ځوان نوکر چې د صیب د مازدیگري چکر موټر به یې چلاوه راوغوښت. موټروان ته یې د ښار لوی ډاکتر ته د كشرې بي بي دور وستو امر وکړ. د صیب نوکر موټر چالان کړ. كشره بي بي په شاته سیت کې کیناسته. د موټر په هنداره کې یې د موټروان عکس ته وکتل. قهر ورغی، غابڼونه یې وچيچل، هډوکو یې درد وکړ، لکه بي او دې مار تاوه را تاوه شوه. موټروان په نیمکښو سترگو هندارې ته وکتل او غلي یې په شونډو کې وویل:

— الهي خیر! په شونډو راغلي موسکا یې په شونډو کې پټه کړه. د دوی موټر د ښار د لوی نفسیاتي او روان شناس ډاکتر د روغتون په دروازه کې ودرید. كشره بي بي په نه زړه د ډاکتر کتنځی ته ورغله. ډاکتر دهغې په کتنه (معاینه) پیل وکړ. له کتنې وروسته یې یوه کوچنی نسخه ولیکله او كشرې بي بي ته یې وویل:

— دانسخه واخله! ته بي غمه اوسه بیخي جوړه یې. ته صرف یو مشکل لرې، هغه دا چې ته باید واده وکړې. که ژر تر ژره دې واده ونه کړ هر ورو به لیونی شي.

كشرې بي بي په شونډو کې ورو وویل:

— واده خومي.....

ډاکتر په تعجب سره وویل:

— څنگه! واده خودې.....

كشره بي بي نسخه په لاس کې په ډیره بیره د ډاکتر له کتنځی راووته

نسخه يې موټروان ته ورکړه . موټروان خو پاکته گولی راواخيستی او
کشري بي بي ته يې وويل :
- خوبه . . . . . کورته !

کشري بي بي لږه غلې غوندي شوه او بيا يې وويل :
- زما زړه په تنگ دی ، يو وار مې له بنار نه وباسه چې هلته تاته
يوه خبره هم کوم . بيا به بيرته راوگرځو . خير دی هسې هم وخت ډير دی .
کال وروسته چې دکشري بي بي دغټيو او تورو سترگو والا زوی
پيداشو دصيب نوکر خدای زده ولې خپلې توري او غټې سترگې دخلکو
له نظره په تورو عينکو کې پتولې .

دډيوې دکشري بي بي دزوی کيسه ځوان په دې ځای بس کړه . دهغه
په خوله کې لارې وچې وې او نور يې يوه کرينه هم نه شوه لوستلې . په
ځان کې ژور شو . لاس او پښې ځينې ورک شول ، دپربنتې دلاس غوټه
يې له لاسه وغورځيده .

دبدمعاش ځوان دډلو ملگرو يو ځل دځوان تورو غټيو ، غټيو سترگو ته
بيا دپاڅه عمر دنوکر په تورو عينکو کې پتو تورو غټيو غټيو سترگو ته
وکتل او په سترگو سترگو کې سره موسکي شول .

۱۹۹۵/۱/۱ پېښور د شپې يوه بجه

دوه تک سپين مرغان

زه مې دمور په زړه کې ناست يم او دمور دارمانونوننده کوم. زما دمور دارمانونو دنياگي پرما او زما پرورو وروڼو او خویندو ودانه ده. زمور دبام په تاخ کې ددووتکو سپينو مرغانو ځاله ده. څه موده وړاندې دواړه سپين مرغان په غشو لگيدلي وو. خدای فضل کړی و بلاء وده برکت يې نه و، مرغان دوزرونو په خوا کې برسیرن لگيدلي وو.

اوس دسپينو مرغانو زخمونه جوړ شوي دي. دادي سندرې وايي او زما دمور په روح کې پټه خوشالي راويښوي. هغه دي سپين مرغان اسمان ته والوتل، داسې بریښي لکه زما تک سپين لاسونه، لکه دوه تک سپين ستوري چې اسمان ته ورروان و. نيمايي اسمان ته ورسيدل، هغه دي بيرته راوگرځيدل، داسې بریښي لکه له الوتکې نه چې دوه بمونه زمور دبام پر خوا راروان وي.

زما دمور په سترگو کې دوه څاڅکي تکې سپينې اوبنکې راغلي. مرغان دبام په تاخ کې کیناستل او مور مې خپلې اوبنکې دتور پروني په پيڅکه وچې کړې. مور مې دمازديگر په لمانځه ودریده. څلور رکعاته لمونځ يې وکړ. دمازديگر سترگه په غرغره ده

داسمان لمنې تګې سرې دي، زما دمور په زړه کې يو ځل زما دپلار په وینو سور مړی وگرځيد. زما پلار ته يې دعا وکړه. بيا يې د بام په تاخ کې سپينو مرغانو ته سترګې واړولې. داخل سپين مرغان د دوو تکو سپينو گلانو په څير برينې. زما مور زما دواډه په باب فکر کوي. زما لپاره يې دمور والی په مينه او پيرزوينه ډيره ښکلې ناوې په خپل خيال کې جوړه کړې ده. زه او زما ناوې يې دلومړي ځل لپاره يو بل ته مخامخ کړي يو. زمور پرسرونو يې قرآن شريف نيولی دی. زه او زما ناوې يو بل ته دوه سپين گلونه د ګډ ژوند دمینې په نوم ډالی کوو. مور مې لا دا خيال نه وي مکمل کړی چې زما پيغلو ته خور پر مور غبر کوي:

— مور جانې! نن خو دنکريزو شپه ده مور ته خونکريزې خيشتې کړه. دمور خيال مې رنگيري او زمور له لاسونو دوه تک سپين گلونه لکه دوه تک سپين مرغان الوزي او يوې نامعلومې خواته الوتنه کوي. ماشوم ورور مې هم په خدا خدا کې مور ته وايي:

— زما خورې مور کې نکريزې ژر ژر خيشتې کړه.

مور مې بې له دې چې هو ووايي نکريزې را اخلي. په ميده شوو نکريزو کې لږې شرومبې هم ګډوي. نکريزې خيشتوي او بيا زما دورو ورونو او خویندو لاسونه پرې سره کوي. مور مې ماته په ژيرو غوريو کې ډوډی وره کړې وي او يو شوخوند په خوله کې را کوي. زه په خدا کې ورته وایم:

— مور جانې ستا له لاسه ژير غوري خومره خوند کوي! پام کوه هسې

نه چې ګوتې دې ورسره وخورم!

مور ته مې هيڅ خدا نه ورځي. کشری ورور مې مور ته وايي:

— خورې مورې! پر لاله باندي هم لاسونه سره کړه.

دمور له سترګو نه دوه څاڅکي او ښکې په ژيرو غوريو کې خخيري. زه مې دمور په لاس جوړ شوی شوخوند تيروم خو داخل يې د بارو توخوند وي.

۱۹۹۵/۲/۱ پيښور دروژې دويمه

سندري او مرغلري

عشق زما په روح کې پټ دی . عشق زما دشعرونو روح دی . دامهمه نه ده چې هره معشوقه دې خپل مين وپيژني . ديوه هنرمندپر هنر به په مليونونو خلک مين وي ، په دې مينانو کې به داسې مين هم وي چې د هنرمند له هنر سره به د عبادت تر سر حده مينه ولري خو هنرمند به خپل مين په خوب کې هم نه وي ليدلی . دمعشوق دابې خبري دمين مقام په هيڅ صورت نه راتپتوي . يوازي خدای دی چې خپل ټول مينان له (الف) نه تر (ی) پورې ټکي په ټکي پيژني . خدای لايتناهي ښکلا او لايتناهي وخت لري . دې په يوه وخت کې بې حسابه مينانو ته ځان رسوي . ده په ټولو رنگونو کې خپله ښکلا گډه کړې ده .

ته څه فکر کوي هغه او از چې روح لکه ماشوم د زيرو بم په زانگو کې لولو کوي کوم جوړوونکی نه لري ؟! دامنم چې دموسيقي استادان به خپلو شاگردانو ته دموسيقي سرگم وربښي خو دسخر توري بلبلي ته دلا هوتي سندرو سرگم چا وربښودلی دی ؟

زه ډير ځله په ډيرو ښکلاوو مين شوی يم ، دا ډيري اوږدې کيسې دي

زه پوهيرم چې ته دومره وخت نه لري چې زما دهرې مينې كيسه واوري.
زه نن ستا پرمخ دخپل زړه وړ پرانيزم او په يوه پت راز دې خبروم. ته
راته غور شه، زه له تانه يو سوال كوم.

— ته د گن ځنگله له هغې توري بلبلي سره څه نسبت لري چې ماته يې
په ماشومتوب كې لاهوتي سندرې ويلې؟

زه پوهيرم چې زما پردې پوښتنه به ډيره حيرانه شوې وي. ته پرما
دليونې گومان مه كوه، زه ليونې نه يم. ته مې لا ليدلې هم نه وې
چې دځنگله دهغې توري بلبلي استعاره مې بللې. اوس به موسكه
موسكه كيږي او وايي به چې پر ليونې دشعر پيريان راغلي دي. ښه
پردې خبرو دې چې سر نه خلاصيري اوس نوښه راته غور شه، ستا
كيسه پريردم او دځنگل دتوري بلبلي كيسه درته كوم.

— زه عجيبه خوبونه وينم. زه كله كله په وينه هم خوبونه وينم. داهم
ديوه خوب كيسه درته كوم. نه پوهيرم چې ما دا خوب په خوب كې ليدلې
واو كه په وينه؟ غور دې دى؟!

— ډير كلونه وړاندې چې زه يو كلن ماشوم وم ديوه گن ځنگل په لمن
كې له خپل مور او پلار سره په يوه اغزنه جونگره كې اوسيدم. مور به مې
تر نيمو شپوراته وينه ناسته وه، په خواږه اواز به يې الاهوللو لوراته
ويل. چې ښه ډير الاهوللو لوبه يې راته وويل نو ژر ا به مې غلې شوه او
دخوب خوره غاړه به مې پيل كړه. زه به دمور په الاهوللو لور او ده شوم او
مور به مې زما دخوب په ماشومه غاړه دچرگي پر غاړه او ده شوه. زما
دزانگو پړي به يې همداسې له لاس نه تاو كړي و. كله كله به يې په خوب
كې هم تالې راكړي. ما خوبه ټوله ورغ هم په خوبونو تيره كړي وه
، دشپې به په اومه بانه راوينيديم. تنكي بدن به مې له گلدارو وريونه
جوړې شوې سوزني تغمې تغمې كړ، بيا به راوين شوم او ژر ا به مې پيل
كړه. په ژر ا به مې مور لانه وه راوينه شوې چې ژر ا به مې غلې كړه. يو

بل خور او از به مې تر غور شو. دا اواز د گن ځنگله له منع څخه راتلو، د توري بلبلي اواز و. زما دمور د الا هو لولو غوندي خور و. کت کت و به مې خندل. بلبله به له ځنگله نه راغله او زمور د جونگري پر يوه اغزنه څانگه به کيناسته. د الا هو لولو پر ځای به يې راته خوري او ملکوتي سندري پيل کړې. دې سندرو ته به داوبه خوراوبو دورا د نجونو غوندي چمبي وهلي. د سپور مې پلوشي به زمور د جونگري له سوريو نه راتيري شوي او زما سترگي به يې برينبولي. مابه کت کت خندل. له مانه راتاوشوي سوزني به سسته شوي وه او په سوزني کې تړل شوي لاسونه به مې را خلاص کړل. لاسونه به مې اخوادې خوا اچول او په ورو، ورو، منگولو کې به مې د سپور مې پلوشي رانيوي. د بلبلي لاهوتي غبر، د سپور مې پلوشو، داوبه خور مستو چمبو، د ځنگل شاعرانه زمزمو اوسرو کو ورو په گډه تخنولم. کله به يې خوب رانه تبتاوه او کله به يې غلي اوده کړم. مور تول يو پر بل مين وو.

ډير کلونه کيري چې له هغې رنگين او ملکوتي خوب نه راوین شوی يم خو هغه بنکلا مې دراز د غوتي په خير دروچ په پيڅکه پوري تړلې ده. گوره چې نور څوک درنه خبر نه شي. نن د دراز غوته ستا لپاره سپرم. زه ورو، ورو رالوييدم، چې څومره رالوييدم دومره د الا هو لولو اود ځنگله د توري بلبلي له لاهوتي نغمونه لرې کيدم. بيا دومره لرې لارم چې د بلبلي غبر مې هم نه اوریده. په دې دې هم سر نه خوروم چې زه بيا وروسته له ډيرو کلونو څنگه غرونو، ځنگلونو او د بلبلو د سندرونو وطن ته راغبرگ شوم. داهم اوږدې کيسې دي، ډير پيچومي او کبرليچونه لري. زه نه غواړم چې ستا د تنکي اونا زولي تخيل پښې په دومره اوږدو پيچومو او کبرليچونو کې تيا کي کړم.

ته پوهيري چې ما په غرونو، ځنگلونو او د بلبلي د سندرو په وطن کې څنگه ژوند تيراوه؟ داخل د ځنگله د توري بلبلي لاهوتي سندرو د ماشوم

غوندي نه خندولم. داو به خوراو بو دمستو چمبو پرځای دوير سرودونه
غبرول. دځنگل زمزمې دغوڅو څيريو اوغوڅو نښترو له ویرنو ډکې وې
.دسندرو دوطن په آسمان کې پولادي شاهینان گرځيدل. دډيرو
شاهینانو مښوکې دبلبلو دسندرو په وینو سرې وې. ډېرې ناسپرلې
غوټې له گل کيدونه مخکې رږيدې. ته پوهيرې چې ژوند څومره
بدرنگ شوی و. زما ښکلا پرست روح ته دبدرنگی دیوانو بدرنگی او
کرغیرنې خولې وازې نیولې وې. دلته دښکلا دښاپيريو وزرې سوځيدې
.زما دوجود ټوله سيمه دبدرنگی ددیوانو په لاس کې وه. یوازې عشق
و، چې دبدرنگی پر ضد دبغاوت په توريې په زخمي لاسونو کې
دبدرنگی زنځيرونه اچول شوي وو. زما ټول وجود بورنیده او
مادبدرنگی یو کوچنی مښود هم نه شو زغملی. نژدې وه چې زما زاره
وچوي. هغه لوی جمال پر ما څومره مهرباني وکړه چې ستا خور غریبې د
هواد څپو پر اوږو راوړ، یو غیبی او ملکوتی غبرو. کټ مټ دهغې بلبلې
د غبر په څېرو، چې ما ته یې په ماشومتوب کې سندري ويلې. لکه چې
لوی خدای ستا ټوله ښکلا په یوه سندره کې غوټه کړې وه او دا غوټه یې
د یوې توري بلبلې په روح کې پرانستي وه. زما عشق ستا دښکلا د
سندري په اوریدو دبدرنگی ټول زنځيرونه وشلول، دبدرنگی ټول
دیوان یې مات کړل او بیا زما د وجود په قلمرو کې دښاپيريو وزرې نه
سوځيدې. ته زما د تخيل ځنگل ته د یوې توري بلبلې په جامو کې
راتلې. ما ستا لپاره د خپل ژوند په لویه دښته کې د عشق د گلونو
تخمونه وشیندل دا گلونه ورو، ورو رالو ییدل، په څو کلونو کې یې
غوټې وکړې او له شپږو اوو کلونو وروسته یې گلونه وغوړیدل.
اوس نو زما مینه او تلوسه بیخي پخه شوې وه. اوس مې ستا په
تصویر یعنی دځنگل په هغې توري بللې چې په روح کې یې ستا د
سندرو غوټه پرانستل شوې وه هم مینه نه ماتیده. دا زما د لیونی مینې

مجبوري وه چي زه په تاپسي راشم. ماستا د تصوير ونو وطن پريښود.
ما د بلبلي وطن غرونه او ځنگلونه پريښوول او ستا په اصل پسي ښارونو
ته راغلم. ماستا د پتي ميني په نوم په ښار كې هم ډيره موده تيره كړه خو
ته مې ونه ليدې.

ته پوهيري چي د اصل او تصوير تر منځ د بېلتون ژوند خومره سخت
دي؟ زما د ژوند د لويې دښتې گلونه سره او رونه شول. ما هميشه ستا
لتون كاوه چي ودي وينم او دا ورونو گلونه دي په غبر كې وشيندم. خدای
شته چي هميشه مې يا دولې، كله ستا تصوير چي په غرونو او ځنگلونو
كې له توري بلبلي سره پاتي و او كله هم ستا اصل چي زما د اوسيدو په
لوي ښار كې رانه ورك و.

توبه مې دي وي خدايه! كله بر چي په لمانځه ولاړوم. هم په خيال كې
به مې ته گرځيدې. د روژې د مباركې مياشتې د ماسپښين پر لمانځه ولاړ
وم چي په زړه كې راوگرځيدې. ركوع ته لاړم، سجدي ته لاړم، په لمانځه
نه پوهيدم خو ته مې په زړه راوريدي. زه دويمې سجدي ته لاړم چي د
خپل زړه گوتي له درزا سره مې د چا د پښو خوره ښكالو هم واوريده. ما
سلام نه و گرځولي چي ته راغلي او په ډير ادب كښيناستي. ښي خواته د
سلام گرځولو سره سم مې پر تا سترگې خورې شوې. ستا رنگ د ځنگل
توري بلبلي ته نژدې و. ته دومره ښكلې نه وې لكه خومره چي ما د خپل
تخيل په سندريز قلم انځور كړي وې. خو ستا سندريز تصوير زما روح
، زما زړه او زما سترگې دومره ښكلې كړي وو چي ته را ته ډيره ښكلې
وبريښيدې. ته به كله كله راتلې او ما به ستا په اصل ستا د تصوير مينه
ما توله. اوس مې ستا په تصوير زړه سوځيده. اوس مې د هغې بلبلي
هجران گاله چي ماته يې سندري راوړې. ته يوه ورځ راغلي غټې غټې
او تكي توري سترگې دي د ځنگل د هغې توري بلبلي غوندي له سندرو
نه ډكې وې. تا دوه درې واړه خپلې توري غټې، غټې سترگې خورې،

خوري او درني، درني راپورته كړې. په دې وخت كې ستا سترگې دوو
پيغمبرانو ته ورتې چې په تكو تورو وريبنمينو جامو كې پر تكو
سپينو براقونو سپاره، نوي نوي د بنكلاله خپلې نه راغلي وي. خونه
پوهيږم ته ولې داسې ژرې سندرو شوي. ته زما د ژوند د لويې دښتې د
عشق د اورنيو گلونو يوه پاڼه هم په خپله غير كې نه شي زغملای. ته په
دې اورني دښته كې يو گام هم نه شي اخيستی. ستا پښې لولپه كيږي.
هغه ورځ مې وليدې چې لپه دې له مرغلرو ډكه وه خود روح خولی
دې له سندرو تشه وه. د ځنگل د توري بلبلي په سندرو كې ستا د تصوير
يوه سندره هم نه وه پاتې. زه پوهيږم چې ته اوس ډيره بنكلي شوي يې خو
زما شاعرانه او ليونې عشق درته گوري هم نه، ځكه چې مرغلرې ډيري
لري او سندري هيڅ نه لري.

پېښور ۱۳۷۲/۸/۲۸

د کوه قاف ديوان

خلک به په خورو خوبونو ويده وو، خود غنچې ابې په جونگره کې به
همداسې ډيوه بليده. ابې به تر نيمو شپو سندرې ويلې. دهغې اوا
زخور اوله درده ډک و. که په شاوخوا کورونو کې به ماشومانو ژار پيل
کړه نو ميندو به د ابې په سندرو غلي کول.

اوس ابې پر ټول کلي گرانه وه. اوس چا غنچه نه بلله، لويو او ورو به
ابې بلله. ابې اوس زړه شوې وه او ددې دخوانې کيسې هم زړې شوې وې.
دخوانې دوخت گناهونه يې زاړه شوي او دهيريدو په گردونو کې پټ
وو. په پيغلټوب کې يې يو پټ مينتوب تير کړی و. هغه د کلي په يوه
بنايسته خوان شين گل مينه وه.

غنچه خپل پلار په يوه لرې کلي کې واده کړه. له واده نه خو کاله
وروسته يې ميرمه مړ شو. له ليورونو سره يې ژوند نه تيريد. دوباره يې
له شين گل سره لاره جوړه کړه او يوه شپه دشين گل کره راوتښتيد. له
شين گل سره يې خور ژوند پيل کړ. کله کله به چې دچم گاوند بنځوله
غنچې سره جنگ وکړ غنچې ته به يې پيغورونه ورکول او ورته ويل به يې

چې مينې مردارې.

غنچې به شونډې بوخې کړې او د چاپيغور به يې په پيغور ونه باله. په يو ډول فاتحانه انداز به خپل کور ته راغله او شين گل ته به يې غيږه ورکړه، په خدا خدا به يې ورته ويل:

- شين گله، نن يې بيا ستا پيغورونه را کول، راته ويل يې چې مينې مردارې. شين گل به تسله ورکوله او ورته ويل به يې:

- څه چې وايي، وايي دې، زه اوته بې له خدايه د چا څه پروالرو. بيا به دواړه له خندانه شنه شول او د ټولې دنيا په پيغورونو به يې ملنډې ووهلې.

هغوی دواړو خوشحاله ژوند تيرولو. چې شين گل به په ځمکه کې يوې کوله غنچې به دشين گل ټوپک له ځان سره نژدې ايښی و. څاربه يې کاوه چې شين گل څوک ونه وژني. دوی څو کاله يو ځای تير کړل. ددوی به سر پر سر لوني پيدا کيدې. يوه ورځ شين گل ورته وويل:

- غنچې! کاشکې خدای يوزوی را کړی وای که بيا يې زه وژلی وای هم ارمان به مې نه وای. غنچې ورته وويل:

- ته ليونی خبرې مه کوه، مرگ او ژوند د خدای په لاس کې دی. که يې زما په تور ووژلې زه به پر تا باندي زيارت جوړ کړم او ستا د زيارت منجاوره به شم چې ستا پر قبر مې ووژني. او که دواړه يې ووژلو قبرونه به مو څنگ په څنگ وي او په اخرت کې به سره يو ځای وو.

- غنچې، په خدای قسم خورم چې ما ووژني زه به خوشاله شم يو خو به زما په بدو کې زما وريرونه نه سوخي او بل به داخرت له عذاب نه خلاص شم.

غنچې ته په دې خبرو قهر ورغی:

- دا ډارنې خبرې مه کوه! يو کوری غوښې او هيوکې څه په جنت کې څه په دوزخ کې. څوک له هغې دنيا نه راغلي دي خدای به له چانه

راضي وي؟ تاخو جاريې شم قران شريف هم ويلى دى په دې خبرونه
پوهيري؟ زه خو كونده بنځه وم چې تا ته راغلم. زه خوڅه ميرو بڼه نه وم
ماله ملانه پوښتنه كړې ده.

شين گل د غنچې خبرو ته په ډير غور غور ونه نيولى وو:

— بڼه نو ملاڅه درته ويل؟

غنچې له نازه ځان په غوسه كړ:

— ته خومى خبرو ته پريزده چې زه د ملا خبره درته كوم، ته بيا په
خبرو كى راولويږي. تا ته ځان دنكلونو ادم خان بنكاري، څومره به ځان
ته غره وي چې غنچه پر مامينه شوې وه، له ډيري مينې نه ليونى شوې وه
اوزما كره راغله.

له دې خبرو سره غنچه له خندانه شنه شوه:

— شين گل به له دې نه وي خبر چې داد نصيب او قسمت چارې دي

كنه غنچه چيرته او شين گل چيرته؟؟

شين گل هم له خندانه شين شو:

— بڼه، داد نصيب او قسمت چارې دي؟ نصيب خوزين كړى آس

دى چې واگې يې ستا په لاس كې دي، هر چيري يې چې بيا يې ځي. چې
غنچه د نصيب پر زين كړي آس د شين گل كره راغله نه پوهيږم چې
دې كار ته څه ووايم؟ زه خو ووايم چې راځه ددې كار پوښتنه هم له ملانه
وكړو.

پر دې خبره دوى دواړو دومره سره وخنډل چې خدا وي يې په كوڅه
كې واوريډل شوې. په كوڅه كې ناستو بنځو يوې بلي ته سره وكتل يوې
بنځې وويل.

— داڅه بې شرمه بنځه ده! دومره خدا.....

يوې بلي بنځې وويل:

— وي خورې ته هم ليونى يې، هغه متل دې نه دى اوريدلى چې: په

ويا له توپ وکړي لښتی څه شی وي؟

شین گل بیا غنچي ته مخ وړ وړولوا وورته ويې ویل:

— ته هم له ځانه دنکلونو درځانی مه جوړوه، دومره نازونه مه کوه، دا ووايه چې ملا څه درته وویل چې د زړه غوته مې خلاصه شي. غنچه موسکه شوه:

— درته وایم یې شین گله، ته مه وارخطا کیره:

— کله چې زما میره مړ شونو لیورو نو مجبورولم چې په دوی کې له یوه سره نکاح وټرم. دې کار ته زما زړه نه کیده، زه به دوی وهلم او ټکولم. یوه ورځ یې په ډیرو وهلو لاس را باندې مات کړ. یوه شپه مې نیت وکړ چې غاړې ته زندی واچوم، بیا مې کلیمه وویلله ماوې چې دوزخ ته به لاړه شم. بله ورځ مې د کلي له سپین زيري ملانه په چل چل کې پوښتنه وکړه چې لیورونه مې همیشه وهي تر تې او راته وایي چې په مور کې له یوه سره نکاح وټره.

ملا صاحب اول زما په خبره په سوچ کې لا وروسته یې راته وویل:
— لورې! په شریعت کې پر کونډه بڼځه باندي ظلم کول ډیر ناروا کار دی. د کونډې خوښه ده چې له هر چا سره یې زړه غواړي نکاح وټري.
بیا ملا صاحب د نصیحت په ډول راته وویل:

— گوره لورې! په دوی کې دې چې له هر یوه سره زړه وي نکاح وټره، چې اولادونه دې پیدا شي انشاء الله ژوند به دې ښه شی.
دا د پښتو دود دی بیا به خلک پیغورونه درکوي.

ماته ملا صاحب ډیر نصیحتونه وکړل خو ما د نصیب نیلی زین کړ او واگې مې یې د شین گل په لاس ورکړې. د دوی ځندا بیا په کوڅه کې خوره شوه او یو ځل بیا په کوڅه کې پندو بڼځو یوې بلې ته سره وکتل.
شین گل غنچي ته وویل:

— په خوله دې برکت شه زما پر زړه خوور یځې پندې وې اوس مې ايله

زره سپک شو.

شین گل له خایه را پاخید په سترگو کي یې عجیبه خلا
برینبیده. د غنچي پر مخ د حیا سره راغلل او په موسکا یې وویل:

— څه کوي شین گله لیونی شوی خوبه نه وي؟

شین گل په ترتری ژبه وویل:

— لیونی خونه یم خو.....

خبره یې نیمگړې پرینبوده. غنچه یې کلکه په غیر کي ونيوه او پر مخ
یې سخته بڼکل کړه. غنچي ورته وویل:

— په دی سپینه ورغ... لیونی شوې شین گله!

شین گل داخل په زر ورتیا ورته وویل:

— ولې لیونی شوم؟ څه غلا خونه کوم، همدا اوس دي د ملا صاحب

مسئلي راته ونه کړي...

د شین گل او غنچي ژوند د یوې نه تما میدونکي مینې په غیر کي
تیریده. دوی دواړو به د ځمکي کارونه په گډه کول. څنگ په څنگ به یې
لوونه کول. چې شین گل به یوې کوله غنچي به ماله کوله، د پتیو تر
منځ پولې او بریدونه به یې غږل. کله کله به یې د شین گل توپک په غیر
کي ایښي و او څار به یې کاوه چې شین گل څوک ونه وژني.

د اوږي تکنده غرمه وه د شین گل توپک په پتي کي د ولاړي ونې په
شاخ کي را څوړند و. شین گل او غنچي د غنمو لوونه کول. د غنچي د
بنگړو شرنگاه خوره وه. کله کله به د بنگړو د شرنگاه په منځ منځ کي د
شین گل او غنچي لرونه له یو بل سره ولگیدل او د بنگړو پر شرنگاه به یو
بل شرنگ هم ورزیات شو. ناڅاپه د توپکو گني ډزي وشوې. غنم په
وینو سره شول. غنچي کړیکه وکړه شین گله!... په پوري هوري غرونو
کي انگازه شوه: شین گله... انگازه ورو ورو غلی شوه، د غنچي د
کمیس پرلنډه اور بلیده. شین گل نری زگیروی کاوه. لوري یې له لاس نه

لویدلی و او د غنمو پر کوده یې سراینبی و. له غنچې نه لاس او پنبې ورک شول. دکمیس اور یې مړکړ او شین گل یې په غیر کې ونیو. د مخامخ غونډی خواته یې له ډیره قهره سترگې واړولې. د شین گل توپک یې د ونې په شاخ کې ولید. د شین گل سربې غلی د غنمو پر کوده کیښود لکه لیونی د توپک خواته په منډه ورغله توپک یې راواخیست او د غونډی پر خوا یې گڼې ډزې وکړې. ډزو یې وپروونکې او غم انگیزه انگازه خوره کړه. خوشیبې وروسته کلیوال راوړسیدل ځینې کلیوال د شین گل په دښمنانو پسې په چیغه لاړل او ځینو شین گل په کت کې راواخیست.

د شین گل په لاس او تپړ کې مرد کې لگیدلې وو. شین گل یې د اوبن په شاد کلي له غرونو اخوا واراوه او یوه لري ښار ته یې ورساوه. هلته یې په پته علاج پرې کاوه چې د ښمنان یې له ډاکترانو سره لارې جوړې نه کړي او د مرگ زهر په دوا کې ور نه کړي.

خو میاشتی وروسته شین گل یوڅه ښه شو خو هغه پخوانی مزه یې نه وه. یو لاس یې هم گوډ شو. د ځمکو کارونه یې ټول غنچې ته پاتې شول.

شین گل له یوې ورځې نه بلې ته کمزوری کیده او دوه کاله وروسته یې له دنیا نه سترگې پټې کړې. غنچه یوازې د الله هیلې ته پاتې شوه. د شین گل ورپرونو په نژدې کلو او هدیرو کې پسونه حلال کړل. ننوتې او جرگې یې وکړې چې د شین گل دښمنان نرخ ته ورسره کینوي. د نژدې کلو مشرانو د شین گل دښمنان نرخ ته ورته کینول. د شین گل ورپرونو او عزیزانو د شین گل پر دښمنانو داسې دعوه وکړه چې گڼې شین گل د دوی د توپکونو له مردکیو کمزوری شو او د همدې مردکیو له امله مړ شو. مقابل طرف په خواب کې ویل چې له مور نه یې ښځه بیولې ده او په ښځه کې نرخ کول تاسې وگورئ چې څنگه خبره ده؟ بله خبره داده چې

زمور پر دوی باندي د بنځي د بيولو په بنياد يو مري پروت دی. دا رښتيا
 ده چې مور خپل غچ له شين گل څخه اخيست خوشين گل زمور له خوا له
 زخمي کيدو نه دوه کاله وروسته پر خپل مرگ خدای مړ کړ. که بيا هم
 دوی وايي چې زمور له خوا مړ دی دوی دې په تور او سپين اووه قسمونه
 راته وکړي مور به له خپل مري تير شو او يوه پرده به موجوده شي. که بيا
 دوی او د دوی نژدې تربوران پر غوریدلي قرآن اووه قسمونه نه شي راته
 کولی بيا خو معلومدار له مور سره کبر کوي. له دې پرته مور هيڅ نه وايو
 او مور بې وسه يو. که وس مو پيدا کړد خپلې بنځې پر سرد مري
 پوښتنه به وکړو...

جرگه ناکامه پاڅيده او لانجې لا کنجونه پيدا کړل. اوس به د غنچې
 پر سرد شين گل وريرونه هم ويريدل او آزاد به نه شول گرځيدای. د دوی
 ټولو چلند له غنچې سره ډير بد و. د غنچې د عمر کاروان گړندی گړندی د
 زړبودی پر لور روان و

* * *

له غنچې نه زړه ابی جوړه شوه. دوختونو خزان د غنچې د ښکلا بن
 تالا کړ، لونه يې واده شوې ځمکه يې ميراث خورو ته پاتې شوه. د لونیو
 د ولور په پيسو به يې ژوند تيراوه. د شپې خوب يې نه و، شپه به يې په
 غمجنو ټپو او سندرو روڼوله. ډير وخت به يوه اته کلنه نجلی په جونگره
 کې ورسره ناسته وه. نجلی د ابی د ميراث خورو لور وه. د نجلی نوم
 غورگه و. د غورگې مخ سور او سپين او بنايسته غټې سترگې يې لرلې.
 هغه ډيره شوخه وه. چې کله به يې کومه شوخي وکړه ابی به ښيرې ورته
 کولې، ښيرې يې د ناز ښيرې معلوميدې او د بد زړه نه نه وې:
 - ځوانی ته مه ورسې. ته په تېرونو غوڅه غوڅه شي.

چې لاس به يې ورپسې ورسیده په مخ به يې څپيره ورکړه. غورگې به
 کټ کټ وخنډل د ابی په غاړه به يې لاسونه تاو کړل، ابی به يې د چرگې

پر غاړه راخملوله. غورگې به ورته وويل:

— څنگه شوې دومره زور خونه لري.

ابی به زاری ورته وکړې:

— بس دی لوري پرې مې زده ته خومې خوږه لوريې بنايسته هلک به

درته کوم.

غورگې ته به بيا قهر ورغی، د ابی پر مخ به يې وروغابونه ولگول:

— ښه نه يې درته کوم بس دی لوري نوره به جوړه سره وکړو.

بيا به دواړه سره جوړې شوې. غورگې به ابی ښکل کړه او ابی به د

غورگې پر سر لاس تیر کړ:

— ابی دې جارشي ته خوزما ښکلي پيشوي پيشو.

يوه ورځ دوی بيا شور جوړ کړی و. د غورگې مور چې د دوی شور

واوریده په منډه منډه ورغله. د جونگرې په دوروازه کې يې ورغبر کړ:

— غورگې! وه غورگې!

غورگه د غوا په اخور کې پته شوه. د غورگې مور نيغه جونگرې ته

ورننوته. په ترڅه لهجه يې ابی ته وويل:

— غورگه څه شوه؟

ابی ځواب ورنه کړ. غورگه په اخور کې له خدا نه شنه شوه. موری

ورپسې ورغله له لاس نه يې ونيوه او پر مخ يې سخته څپيره ورکړه:

— چې ابی څه کوډې درباندي کړې دي:

غورگې شوندي بوخې کړې، د مور پيسې يې وکړې:

— کوډې درباندي کړې دي.

غورگه يې په کښولو کښولو د ابی له جونگرې راوايسته ورته ويې

ويل:

— که بيا دلته راغلي وي غورونه به دې غوخ کړم غورونه پوه شوې؟!!

غورگې په ژرغوني اواز وويل:

— راځم بيا راځم!

يوه گري وروسته بيا د ابې جونگري ته راغله. ابې ژړل او هيڅ خبرې يې نه کولې. غورگي د ابې له غاړې نه لاسونه تاو کړل:

— ابې ولې ژاړې؟

— لورې سر مې خوږيږي.

بيا غورگي ورته وويل:

— ابې گلې ما ته د بناپيريانو كيسه ووايه.

ابې يې له زڼې نه ونيوه، ابې خبرې نه شوې کولای او سلگي يې وهلې:

— ابې گلې كيسه خوراته وايې کنه!؟

— ابې دې جار شي د بناپيريانو كيسه خو دورځې نه ويل کيږي د

بناپيريانو كيسه خودشپې ويل کيږي، څوک چې د بناپيريانو كيسه

دورځې وايي بيا ديوان ورپسې راځي او کوه قاف ته يې وږي تا به هم

ديوان کوه قاف ته را نه يوسي. پوهيږي چې زه هم ديوانو کوه قاف ته

وږي وم، د اوسپنې په پنجره کې يې بنده کړي وم، په څه خوارۍ مې

پنجره ماته کړه او را وتښتيدم.

بيا غورگي ورته وويل:

— ابې تا به هم دورځې د بناپيريانو كيسې اوريدې؟

ابې ترڅه خدا وکړه:

— هولورې.

غورگي بيا زارې ورته وکړې:

— مه کوه ابې گلې كيسه راته ووايه که ديوانو يووړم زه به هم تا

غوندي د اوسپنې پنجره ماته کړم او را وبه تښتم.

ابې و خندل او ويې ويل:

— لورې ته خو کوچنی يې ته هغه کلکې پنجرې نه شي ماتولای، زه

چې ښه ځوانه وم هم په څه خواری مې پنجره ماته کړه او په توره شپه کې
راوتښتیدم. که دیوانو لیدلې وای زما وینې به یې غږپ کړې وای.
د غورگې په خیال کې تور دیوان ورغلل، یو څه وویریده خود کیسې
داوریدلو تلوسه یې مړه نه شوه او په سوچونو کې لاره. ناڅاپه له خندانه
شنه شوه، د خوشحالی چک چکې یې وکړې او ویې ویل:

— ابی په یاد مې شوه د درخانی کیسه راته ووايه، په هغې کې خو

دیوان او ښاپیریان نه شته

ابی یې پرسر لاس تیر کړ:

— لورې سرمې درد کوي چې د سردرد مې کرار شي بیا به یې درته

ووايم، اوس ورڅه کورته لاره شه موربه دې بیا وهي.

غورگه خپل کورته راغله، دبوسو کوتې ته ننوته، د پښو د گوتو پر

سرونو په کوټه کې غلې غلې گرځیده، یوشی یې د کمیس په لمنه کې پټ

کړ. له کوتې راووته او دنژدې کوڅې دکاندار ته ورغله. د کمیس له لمنې

نه یې هگې راوايسته په وړه ژبه یې دکاندار ته وویل:

— د سردرد گولی غواړم.

دکاندار دوی دانې په کاغذ کې بندگولی ورکړې. غورگه په منډه منډه

د ابی کره ورغله. سایې بنده بنده کیده. په ډیرې خوشالی یې ابی ته

ووویل:

— ابی گلې دادې د سردرد گولي مې درته راوړې دي. دبوسو په کوټه

کې مې د چرگې هگې پټه کړه تاته مې گولی پرې وکړې اوس یې وخوره

سربه دې دستي ښه شي. دا اصیلې گولی دي چې مورته مې څه ونه

وايي!

ابی غورگه په غیر کې ونيوه ښکل یې کړه.

— ابی دې جارشي په دې ورو ورو خبرو ته مې څومره هوښیاره

لوري يې.

ابی له توري کتوي نه برغولي جگ کړ، دوي داني هگی يې راواخيستي .

— غورگي لوري داواخله يوه هگی په هماغه خای کې کيږده چې تا هگی ځيني را اخيستي وه او پرېله هگی له دکاندار نه خواره درته وکړه . زه به ستا گولي وخورم چې سر مې بڼه شي بيا به ډېر نکلو نه درته وایم . بڼه ابی دې جار شي ! دا خوله دې رانژدې کړه چې بڼکل دې کړم . غورگه يې بڼکل کړه . غورگي هگی راواخيستي او دابی له جونگري راووته .

***

***

***

داخو ورځې ابی ته سختې اندېښنې ورلويدلې وې . کوڅې ته هم نه راوته او له چاسره يې ډېرې خبرې هم نه کولې . دجونگري دروازې په خان پسې تړلې وه . هغه يوه پت غم خوروله . ژوند ورته دديوانو پولادي پنجره گرځيدلی و . کله کله خوبه يې په زړه کې وروگرځيدل چې داپنجره هم ماته کړي او له دې پنجرې نه هم چيرته لرې وتښتي .

له جونگري نه راووته ، چوپه چوپيا وه ، خلک په خوږو خوبونو ویده وو . پری يې راواخيست ، دجونگري په چت پورې يې وتاړه ، غاړې ته يې کړی جوړه کړه ، ناخاپه يې په زړه کې خه وروگرځيدل ، کلیمه يې وويله او کړی يې له غاړې نه لرې کړه اودس يې تازه کړ ، له تاخ نه يې دشين گل قران شريف ور واخيست بڼکل يې کړ . ټوله شپه يې نفلونه وکړل . دنفلونو ثواب يې په شين گل پسې وبانښه . سهار يې خپل زور صندوق پرانيست . دشين گل نښې اوځيني نور کالي پتري يې په خپله زړه بوخڅه کې سمبالول چې ناخاپه غورگه جونگري ته ور ننوته . دغورگي سترگې په پرانستي صندوق کې پر لونگينو خونديو ولگيدې .

— ابی گلې داخوندي دچا دي ؟

— غورگي لوري دامې تاته ايني دي . کلیمه داري روپی مې هم

درته ايسنې دي . دازما دناوې توب کالي پتري دي .
 کليمه دارې روپې او خوندي يې غورگې ته ورکړل . دغورگې زړه
 بڼکې وکړې دهرخه يې کورته يووړل او پرخپلو هغو نويو جامو يې ټک
 وهل چې نوي نوي يې پلار ورته راوړې وې . شيبه وروسته يې له خونديو
 ، کليمه دارو روپيو او لونگينو خونديو کې جامې واغوستې . کليمه
 دارې روپې اولونگين خوندي يې پر تټر راخريدل اوله ورو ورو جينکو
 سره مشغوليده . جينکو به چې دغورگې بنايسته جامو ، کليمه دارو
 روپيو ، اولونگينو خونديو ته کتل له غورگې سره به يې رخه کيده . په
 زرونو کې به يې ويل :

— کاشکې زمور هم داسې بنايسته جامې وای .

نن ورځ پر غورگه باندي له ډيرې خوشحالي نه دسترگو په رپ کې
 تيره شوه خودابې لپارد کال غوندي اوږده وه . مازديگر مهال ابې ژر
 ژرخيل سمبال شوي کالي په بوخخه کې ځای په ځای کړل . غواته يې په
 زاړه ديگ کې اوبه کيښودې . له چت نه په راخوړند پري يې وس وکړ خو
 خلاص نه شو ، همداسې يې پريښود . دشين گل قران شريف يې ښکل کړ
 . له جونگري نه غلې راووته ، دکلي دهديري پر لاره روانه شوه . دکلي او
 هديري پرسر دلمرو وړانگې غم انگيزې په نظر ورغلې . دشين گل قبر ته
 ورغله او پر قبر يې سرولگاوه ، دعاوې يې وکړې ، پر قبر يې روپې
 وشيندلې . ښه ډيري وژړل . کله يې چې زړه يوڅه سپک شو نو دغرغري
 دلمر دغم انگيزو وړانگو په غير کې وارخطا وارخطا له غرونو اخوا ديوه
 لري کلي پر خوا روانه شوه .

نن شپه ټول کلي په يوه غمجنه چوپتيا کې ډوب و . دابې سندري نه
 اوريدل کيدې . ابې دخپلو ټولو سندرو په مری کې زندي اچولې وه . نن
 شپه دکلي ماشومانو ژړل . هغوی دمیندو په بانو نه غلي کيدل .
 غورگه له ډيري خوشحالي نه له جامو سره په کت کې ځملاسته . له

لونگینو ځونډیونه د غنچې د پیغلټوب بوی ورتلو. سهار په لمر څرک
 غورگه له خوبه راپاڅیده، نکریزې یې په لاسونو پورې وچې شوې وې
 لاسونه یې په کوچو غورگرل اوسره شغله یې وکړه. دابی جونگرې ته
 ورغله چې په نکریزو سره لاسونه ابی ته وښيي. جونگرې ته ورننو ته
 ، دابی غوار مبارې وهلې. په چرگی کې اورنه بلیده او ابی په جونگره کې
 نه وه. غورگه وویریده او په منډه منډه خپل کور ته راغله. خپلې مور ته یې
 وویل چې ابی په کوټه کې نه وه. غورگه او مور یې دواړه دابی جونگرې
 ته ورغلې. دابی غوا همداسې ر مبارې وهلې. دابی دکت پر سر همداسې
 زندی راځورنده وه. د غورگې مور غورگه کلکه په غیر کې ونيوه، ښکل
 یې کړه او په زوره زوره یې وژړل:

- ستا ابی لکه چې مور د همیش لپاره پرینوو.

غورگې په ماشومانه انداز خپلې مور ته وویل:

- مور جانې ابی به دکوه قاف دیوانو وړې وي!

مور یې ترخه خندا وکړه:

- هولورې، ابی دکوه قاف دیوانو وړې ده.

غورگه او مور یې دواړه خپل کور ته لاړې. په ټول کورباندي یو ژور غم
 خپورو. ددوی خپل خپلوان له ټوپکو سره راغلي وو، سپین سرې ښځې
 هم ورسره راغلي وې. دوه غټ غټ پسونه یې راوستلي وو او په مور یو
 پورې یې تړلي وو. د پسونو په سترگو هم غم غوریدلی و. هیچا خبرې نه
 کولې. له درنې چوپتیا وروسته یوه سپین بریږي وویل:

- نور ځنډ نه دی په کار. دهغوی کلی ډیر لرې دی، بسم الله کوی. پر

غورگې باندي ښایسته کالی واغونډئ چې له ټولو جینکونه ښایسته
 شي. سپین بریږي غورگې ته مخ ورواړاوه:

- غورگې لورې مور او تاسې ټول واده ته ځو.

غورگه ډیره خوشحاله شوه، په زړه کې وروگرځیدل:

— که ابي د کوه قاف ديوانو نه وای وړې هغه به هم راسره تللي وای. له
ټولو ښځو نه به يې ښکلې سندرې ويلې وای. دې به سندرې راته ويلای
مابه گدا ورته کړې وای.

دوی ټول روان شول. د کلي پر بامونو ناستو پيغلو اوزرو په حسرت
حسرت ورکتل. د ډيرو سترگي له اوبښکونه ډکې وې. يوې زړې ښځې
د غورگي مور ته وويل چې ته نوره مه راخته. د غورگي مور يوه سخته
کړيکه وکړه. غورگه يې ټينگه په غير کې ونيوه، پر سترگواو مخ يې
ښکل کړه:

— ورځه پر خدای مې سپارلې يې ..... ښځه چې خدای پيدا کړې ده
د پردې کور ده. مړه دې وای خو.....

خبره يې په مړي کې غوته شوه. غورگي هم چيغې وکړې:
— چې مور مې نه ځي زه هم واده ته نه ځم. د مور په لمن پورې يې
منگولې کلکې ښځې کړې. يوچا دمور له لمنې راوشلوله. غورگي چيغې
اوسورې وهلې:

— پرې مې ردئ زه واده ته نه ځم..... پرې مې ردئ.
د ټولو له سترگونه اوبښکې بهيدې. غورگه يې له لاسونو ټينگه نيولې وه
او په کښولو کښولو يې دهغه لرې کلي په لوري روانه کړې وه. له
لونگينو ځوندونو نه يې د غنچې ډيغلټوب بوی ختو. دهغو دوو پسونو
هم تگ ته زړونه، نه کيدل او په کښولو کښولو يې روان کړي وو. له
غورگي نه د ابي دا خبره هيره وه چې ورته ويلې يې وو:

— د کوه قاف ديوان به دې داوسپنې په پنجره کې بنده کړي، ته خو
کوچنی يې داوسپنې پنجره به هم نه شي ماتولای.

د ناهيد کتاب خپرولو موسسې له خوا خپاره شوي اثار

د کتاب نوم

د ليکوال نوم

۱- ساړه بادونه:

د اسدالله غضنفر د لنډو کيسو مجموعه

۲- تبجنه سپورمې:

د پروين ملال د شعرونو مجموعه

۳- څلورمه لار:

د ايمل پسرلي د لنډو کيسو مجموعه

۴- زمور د کلي پانې:

د زرین انځور د لنډو کيسو مجموعه

۵- دلته لبر زمور اور، بل دی: په لندن کې د ميشتو پښتنو ليکوالو د کيسو گډ جونگ

۶- ماته شپيلی: د نازک خيال شاعر استاد محمد صديق پسرلی غزلیزه مجموعه

د کاروان د لنډو کيسو مجموعه

۷- له نرگسه تر نرگسه:

From Daffodils To Daffodils
A Collection of short Stories

By:

Pir Mohammad Karwan

Publisher:

Nahid Book Publishers
Series No: 7

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**